

LATVIJAS UNIVERSITĀTE

Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte

Sākumizglītības skolotājs

ANCE KRASIŅA

Stundas ierosināšanas daļas stratēģijas latviešu valodas stundās sākumskolā

Bakalaura darbs

Darba vadītājs

Docente

_____
Akadēmiskais amats

Dr.paed.

_____
Zinātniskais/
akadēmiskais grāds

Ilze Šūmane

_____
Vārds, uzvārds

_____
Paraksts

JĒKABPILS 2023

Anotācija

Bakalaura darba temats – Stundas ierosināšanas daļas stratēģijas latviešu valodas stundās sākumskolā.

Bakalaura darba mērķis - Pētīt mācību stundu ierosināšanas daļas stratēģijas, to ietekmi uz skolēnu mācīšanās procesu.

Bakalaura darbs sevī ietver 2 daļas, kuras sastāv no vairākām apakšnodaļām.

Teorētiskajā daļā – iekļauta informācija par mācību stundas uzbūvi, sniegts mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģiju raksturojums un aprakstīta tā ietekme uz skolēna izpratni un mācīšanās motivāciju.

Empīriskajā daļā – sniegts pētījuma plāns, aprakstīts pētījuma metodoloģiskais pamatojums un latviešu valodas mācību mērķi, veikta aptaujas anketas datu analīze, parādot ierosināšanas stratēģiju izmantošanu latviešu valodas stundās. Izstrādāti kritēriji skolēnu izpratnes un mācīšanās motivācijas vērtēšanai, atspoguļoti pētījuma rezultāti, parādot skolēnu izpratnes un mācīšanās motivācijas rādītājus, latviešu valodas stundās iekļaujot un neiekļaujot ierosināšanas daļu un tās stratēģijas. Iegūtie rezultāti ir atspoguļoti tabulās un diagrammā, pielikumā iekļaujot modelēto stundu plānus un skolēnu stundas pašvērtējumu.

Pētījuma laikā apstiprinājās pētījuma jautājums – vai skolēnu izpratne un mācīšanās motivācija mācību procesā latviešu valodas stundās uzlabojas, ja tiek plānota un vadīta mācību stundas ierosināšanas daļa un ņemtas vērā stundas ierosināšanas daļas stratēģijas?

Bakalaura darba struktūra – ievads, divas nodaļas, 5 tabulas, 22 attēli, secinājumi, ieteikumi mācību stundas ierosināšanas daļai, 4 pielikumi un 43 literatūras un informāciju avoti, no tiem 15 svešvalodā. Darba apjoms 58 lappuses.

Atslēgas vārdi – mācību stundas struktūra, ierosināšanas daļas stratēģijas, latviešu valoda, sākumskola.

Annotation

Bachelor's thesis topic - Strategies for initiating parts of lessons in Latvian language classes in primary school.

The aim of the bachelor's thesis is to investigate the strategies for initiating parts of lessons, their impact on the student's learning process.

The bachelor's thesis consists of two parts; each contains several subsections.

In the theoretical part, information about the structure of a lesson is included, a description of strategies for initiating parts of lessons is provided, and its impact on the student's understanding and learning motivation is described.

In the empirical part, a research plan is presented, the methodological justification of the research is described, and the goals of Latvian language teaching are outlined. The analysis of survey questionnaire data is conducted, demonstrating the use of initiation strategies in Latvian language classes. Criteria for assessing students' understanding and learning motivation are developed, and the results of the study are reflected, showing indicators of students' understanding and learning motivation with and without the inclusion of initiation parts and their strategies in Latvian language classes. The obtained results are presented in tables and diagrams, and the appendix includes modeled lesson plans and students' self-evaluations.

During the research, the research question was confirmed - whether students' understanding and learning motivation in the learning process of Latvian language classes improve when the initiation part of the lesson is planned and conducted, taking into account the strategies of the initiation part.

The structure of the bachelor's thesis includes an introduction, two sections, 5 tables, 22 images, conclusions, recommendations for the initiation part of lessons, 4 appendices, and 43 literature and information sources, 15 of which are in foreign languages. The scope of the thesis is 58 pages.

Keywords - lesson structure, initiation part strategies, Latvian language, primary school.

Saturs

Ievads	5
1. Ierosināšana kā mācību stundas daļa	7
1.1. Mācību stundas uzbūve	7
1.2. Mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģiju raksturojums	17
2. Empīriskais pētījums par mācību stundas ierosināšanas stratēģijām	26
2.1. Empīriskā pētījuma raksturojums	26
2.2. Latviešu valodas mācību mērķi	27
2.3. Ierosināšanas stratēģiju izmantošana latviešu valodas stundās	30
2.4. Pētījuma rezultāti	41
2.4.1. Pētījuma rezultāti stundu vērošanai pētījuma bāzē	41
2.4.2. Pētījuma rezultāti pedagoģiskās situācijas modelēšanai	45
Secinājumi	53
Ieteikumi mācību stundas ierosināšanas daļai	54
Literatūras un citu avotu saraksts	55
PIELIKUMI	56

Ievads

Vai pirmās 5 minūtes mācību stundā spēj ko mainīt un, vai šīs 5 minūtes skolēnam maz ir nozīmīgas, ko tās maina mācīšanās procesā? Vairums skolotāju par to ir aizdomājušies, plānojot mācību stundas, jo jebkurš skolotājs zina, ka tradicionālai mācību stundai ir 3 daļas. Tāpat, prakse rāda, novērojot mācību stundas pie dažādu izglītības pakāpju pedagogiem, stunda sākas ar sasveicināšanos un skolotājs norāda, kuru lappusi mācību grāmatā jāatver. Tiek izlaists posms, par kuru tiek padziļināti runāts kopš 2016.gada, kad mainoties izglītības pieejai un īstenojot projektu “Kompetenču pieeja mācību saturā”, kurā skolēni iegūst zināšanas, kuras nepieciešamas mūsdienu dzīvei, pielietojot skolā apgūtās prasmes, ko sauc par kompetencēm.

Vispārizglītojošajās skolās, aptuvenais mācību stundas ilgums ir 40 minūtes. Pedagoģa galvenais uzdevums ir palīdzēt skolēniem sasniegt stundā paredzētos mērķus, īstenojot 3 stundas daļas. Stundas plānošanas laikā ir svarīgi, ka stunda tiek plānota paredzētajām 40 minūtēm. Mācību stundas plānošana aizņem daudz laika, kuru pedagogam būtu nepieciešams atrast, ņemot vērā, ka jāveic arī citus papildus pienākumus, kā piemēram, rakstu darbu vai pārbaudes darbu labošana, e-klases aizpildīšana, vai saziņa ar vecākiem. Novērojumi rāda, ka pedagogi, laika trūkuma dēļ, ne vienmēr ir pietiekami sagatavojušies mācību stundai, kā rezultātā, pastāv iespēja, ka kāds no mācību notikumiem netiek īstenots mācību procesā. Pieredze darbā sākumskolā parāda, ka tā ir ierosināšanas vai refleksijas daļa, kad skolēns netiek ieinteresēts stundas temata apguvei, sasniedzamais rezultāts nav komunicēts, vai netiek izvērtēts skolēna apgūto prasmju snieguma līmenis. Vai bez ierosināšanas daļas ir iespējama refleksijas daļa, zinot, ka ja sasniedzamais rezultāts nav skolēnam zināms, kā viņš to spēs stundas beigās novērtēt? Rodas daudz jautājumu, uz kuriem skolotājam būtu jāmeklē atbildes, plānojot mācību stundas uzbūvi un saturu, lai mācīšanās skolēnam būtu jēgpilna. Tāpēc, būtiski ir apzināties, ko katra no stundas daļām piedāvā skolēnam, ar ko tā ir īpaša, kāds ir katras stundas daļas mērķis un galvenie uzdevumi un ko no tā iegūst pats skolēns.

Šajā pētījumā uzmanība tiks vērsta specifiski uz stundas aktualizācijas daļu, jeb ierosināšanas fāzi, kurā par pamatu ņemti R. Gaņņē piedāvātie 9 mācību notikumi (Gagne, 1996, 138-148), lai pārbaudītu, vai ierosināšanas fāzei ir ietekme uz skolēna izpratni un mācīšanās motivācijas veidošanos.

Pētījuma objekts: mācību process latviešu valodas stundās sākumskolā.

Pētījuma priekšmets: latviešu valodas mācību stundas ierosināšanas daļa.

Pētījuma mērķis: pētīt mācību stundu ierosināšanas daļas stratēģijas, to ietekmi uz skolēnu mācīšanās procesu.

Pētījuma jautājums: vai skolēnu izpratne un mācīšanās motivācija mācību procesā latviešu valodas stundās uzlabojas, ja tiek plānota un vadīta mācību stundas ierosināšanas daļa un ņemtas vērā stundas ierosināšanas daļas stratēģijas?

Uzdevumi:

1. Veikt teorētisko zinātniskās literatūras analīzi par mācību stundas uzbūvi, ierosināšanas daļu, tās stratēģijām un ietekmi uz skolēnu.

2. Pētīt latviešu valodas mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijas, skolēnu atgriezenisko saiti un snieguma novērtēšanu mācību procesā sākumskolā, lai pārbaudītu, vai skolēnu izpratne un sniegums uzlabojas, kā arī analizēt skolēnu iesaisti mācību procesā, analizējot skolēna motivācijas veidošanos pēc izvirzītajiem kritērijiem.

3. Apkopot ieteikumus, metodes, paņēmienus, kurus izmantot ierosināšanas daļai mācību procesā latviešu valodas stundās sākumskolā.

Pētījuma metodes:

Teorētiskās:

- zinātniskās literatūras analīze;
- dokumentu analīze.

Empīriskās:

- pedagoģiskā novērošana;
- anketēšana;
- pedagoģisko situāciju modelēšana un analīze;
- skolēnu sniegtās atgriezeniskās saites analīze.

Pētījuma bāze: X sākumskola.

Pētījuma norises laiks: no 2023.gada maija līdz 2023.gada decembrim.

1. Ierosināšana kā mācību stundas daļa

1.1. Mācību stundas uzbūve

Viena no galvenajām organizatoriskajām mācību procesa formām kā sākumskolā, tā arī pamatskolā un vidusskolā, ir mācību stunda, kurā notiek apzināta mijiedarbība starp skolotāju un skolēnu. Mācību stundas struktūra sastāv no virknējuma – mērķis, līdzekļi un rezultāts, kas norāda uz skolēna domāšanas un problēmrisināšanas aspektiem. I. Beļickis ir atspoguļojis I. Šellera mācību stundas fāžu modeli, kurā savstarpējo saikni veido skolēna piedzīvojumi un viņu pieredze. Kā pirmā stundas daļa tiek atklāta ievirze, jeb 1. fāze, kuras laikā tiek gūti piedzīvojumi, kā arī tie tiek ienesti klases vidē. Tai seko pamatdaļa, jeb 2. fāze klasē, kuras laikā šie minētie piedzīvojumi tiek apzināti un modelēti situācijās, veidojot diskusiju, kuru ievirza pedagogs, un pieredzes bagātināšana. Nobeigums jeb 3. fāzes laikā tiek nodrošināts reālās dzīves skatījums, uz kuru skolēns skatās caur savu pieredzi (Beļickis, 2000, 30-36). Autors min mācību stundas dimensijas, kuras veido mācību stundas modeli. Šīs dimensijas galvenie pamatprincipi ir stundas mērķis, pārdomāts saturs, stundas organizācijas formas, skolēnu darbības jeb aktivitātes, un laika intervāls, kas paredz mācību stundas daļu secīgu iekļaušanos paredzētajā laikā.

R. M. Zubairajeva un L. S. Lorsanova min, ka mācību stundas var būt tradicionālas un netradicionālas. Galvenās prasības mācību stundai ir ievērot mācību stundas didaktiskos nosacījumus:

1. Skolēni paši formulē mācību stundas tematu.
2. Skolēni formulē stundas sasniedzamo rezultātu.
3. Ceļu, kā sasniegt izvirzītos mērķus, plāno skolēni.
4. Veicot atbilstošus, uz sasniedzamo rezultātu virzošus uzdevumus, skolēni individuāli vai grupās strādā praktiski.
5. Skolēni veic refleksiju par apgūto mācību stundā, novērtējot gan savu, gan citu zināšanas (Зубайраева, Лорсанова, 2015).

Lai mācību process virzītos, Dz. Albrehta izdala vairākus mācību stundas posmus. Mācību process sākas ar sasniedzamā rezultāta izvirzīšanu, lai skolēnam būtu skaidri zināms mērķis, kurš stundā jāsasniedz. Tam seko jaunās mācību vielas, zināšanu apgūšana, kuras laikā skolēni iegūst jaunu informāciju, pēc tam šo informāciju reproducējot, izmantojot dažādus vingrinājumus pēc parauga. Turpinājumā notiek jauniegūto zināšanu apkopošana un iekļaušana jau apgūtajā. Skolēns saskata saistību starp esošajām un šajā stundā apgūtajām zināšanām.

Mācību stundas nobeigumā tiek veikta mācību rezultātu kontrole un zināšanu izvērtēšana.

Autore min mācību stundas struktūras trīs pazīmes:

1. Stundas sastāvs, kas parāda, no kādiem mācību elementiem vai posmiem mācību stunda sastāv.
  2. Secība. Šī pazīme norāda uz to, kādā secībā iepriekš izvēlētie elementi tiek iekļauti mācību stundā.
  3. Sakari. Tie parāda, kādā veidā šie mācību stundas elementi ir savstarpēji saistīti.
- (Albrehta, 2001, 94-96)

Autore uzsver, ka mācību stundai ir ne tikai teorijā balstīta nozīme, bet arī praksē, tāpēc stundas elementu savstarpējā saistība var būt arī dažāda. Skolotāja darbs nevar tikt ierobežots ar vienu patstāvīgu mācību stundas shēmu, jo tādā veidā netiks ievērots savdabīgums, mācību metodes, un mācību materiālu daudzveidība

Skola2030 vecākā eksperte Ieva Ušča un *Skola2030* satura ieviešanas vadītāja Zane Oliņa uzsver, ka, lai ikviens skolēns sasniegtu stundas mērķi un spētu iemācīties un uztvert tam piedāvāto mācību saturu, liela uzmanība jāpievērš stundas plānošanas daļai. (Ušča, Oliņa, 2020). Stundas plānošanā jaunā izglītības sistēma piedāvā R.Gaņjē veidoto mācību plānošanas modeli, kurā uzskatāmi un saprotami aprakstītas 3 stundas daļas – aktualizācija jeb ierosināšanas daļa, apjēgšana, refleksijas un zināšanu nostiprināšanas daļa, kas kalpo kā vadlīnijas efektīvas mācību stundas organizēšanai un jēgpilnas mācīšanās pieredzes radīšanai (Gagne, 1996, 138-139). Lai ikviens skolēns varētu sasniegt stundā izvirzīto mērķi, stundas plānošanai tiek piedāvāts izmantot Roberta Gaņjē deviņu notikumu mācību modelis (sk. 1. attēlu). Šis modelis tika veidots, ņemot vērā skolēna kognitīvos procesus, kas paredz iespējamo skolotāja ietekmi uz skolēna prātu. Tas palīdz organizēt mācības, lai zināšanas, ko skolēns iegūst mācību stundā, paliktu skolēna ilgtermiņa atmiņā. Šis modelis ir plānots formālai skolēnu apmācībai, konkrētam sasniedzamajam rezultātam.

Lai īstenotu katru no piedāvātajiem mācību notikumiem, Gaņjē 9 mācību notikumu modelī (1985) tiek piedāvātas konkrētas skolotāja darbības un metožu izmantošanas iespējas. **Aktualizācijas jeb ierosināšanas daļā** tiek organizēti trīs mācību procesu virzošas darbības – skolēna uzmanības pievēršana, sasniedzamā rezultāta komunicēšana, jeb stundas mērķu izvirzīšana un iepriekšējo zināšanu aktivizēšana. Stundas aktualizācijas mērķis ir sagatavot skolēnu mācību procesam, izmantojot dažādas, stundas tēmai, uzmanību piesaistošas metodes, ieinteresēt skolēnu, izvirzīt tiešu, saprotamu, skolēnam konkrētajā stundā sasniedzamu mērķi, kā arī aktivizēt iepriekšējās zināšanas, lai uz to pamata tiktu būvētas jaunas (Ušča, Oliņa, 2020). Ierosināšanas daļa ir nozīmīga, lai piesaistītu skolēnu uzmanību un radītu interesi par mācību

tēmu. Tā ietekmē skolēnu motivāciju un gatavību mācīties. Ja ierosināšanas daļa ir skolēnam saistoša un labi plānota, tā veicina labu sākumu mācību stundai.

Autores min, ka stundas **apjēgšanas daļas** notikumi ir jaunā satura piedāvāšana, iepazīstinot skolēnu ar jaunu informāciju, to virzīt, piedāvājot vingrinājumus un sniedzot skolotāja atbalstu. Tālāk skolēnam tiek dota iespēja pašam lietot jauno saturu, kura laikā tiek īstenota arī trešā stundas daļa, skolotājs sniedz atgriezenisko saiti, informējot par to, kā skolēnam veicas ar stundas mērķa sasniegšanu (Ušča, Oliņa, 2020). Apjēgšanas daļa ļauj skolēniem praktiski pielietot iegūtās zināšanas un prasmes. Šī daļa veicina iesaisti, interaktīvu mācīšanos un zināšanu pārbaudi. Aktivitātēm un vingrinājumiem jābūt saistītiem ar mācību mērķiem un jānodrošina skolēnu darbība un aktīva iesaiste.

Trešajā jeb **refleksijas daļā** tiek konstatēts, kādā mērā skolēns sasniedz stundā izvirzīto mērķi, pats novērtējot savu sniegumu, zināšanas. Stundas pēdējais notikums ir zināšanu pārnese, kuras laikā gūtās zināšanas tiek pārnestas reālajā dzīvē un kā šīs zināšanas izmantot praktiski (Ušča, Oliņa, 2020).¹ Šī daļa ir svarīga, lai izvērtētu skolēnu sniegumu un nodrošinātu atgriezenisko saiti par viņu panākumiem un jomām, kuras vēl jāuzlabo. Tas palīdz skolēniem saprast savu progresu un veicina mērķtiecīgu attīstību.

TRIS STUNDAS DAĻAS	GAŅĒ DEVIŅI MĀCĪBU NOTIKUMI
AKTUALIZĀCIJA	Pievērst skolēna uzmanību
	Komunicēt sasniedzamos rezultātus
	Aktivizēt iepriekšējās zināšanas
APJĒGŠANA	Piedāvāt jaunu saturu
	Virzīt mācīšanos un atbalstīt
	Dot iespēju lietot jauno saturu
	Sniegt atgriezenisko saiti
REFLEKSIJA/NOSTIPRINĀŠANA	Novērtēt sniegumu
	Sekmēt pārnesi/vispārināšanu

1.attēls. Deviņi mācību notikumi pēc R. Gaņjē. (Skola2030)

Gaņjē deviņi mācību notikumi ir izstrādāti, lai palīdzētu skolotājam gatavoties mācību stundai un skolēnam mācīties, lai sasniegtu katru no pieciem mācību rezultātiem, kuros ietilpst intelektuālo prasmju pilnveidošana, mutiskā informācija, izziņas stratēģijas, motorisko prasmju pilnveidošana un attieksmes (Mabilisa, 2020). Izmantojot Gaņjē 9 mācību notikumu modeli,

¹ [Deviņi mācību notikumi efektīvai stundai \(pēc R. Gaņjē\) \(skola2030.lv\)](http://skola2030.lv)

plānojot mācību stundu, modeļa efektivitāte tika pārbaudīta 894 universitāšu mācību pasākumos, izmantojot novērošanas sistēmu. Pētījuma rezultāti liecināja, ka studenta izpratne un mācību darba efektivitāte ir stipri augstākā līmenī (Ilie, 2014).

Pamatojoties uz šo autoru darbiem, var secināt, ka Gaņjē mācību modeļa izvēle, veidojot stundas uzbūvi, palīdz skolotājam sagatavoties mācību stundai, plānojot katru no notikumiem ar atbilstošiem un jēgpilniem uzdevumiem, lai veicinātu skolēna izpratni un mācību darba efektivitāti, kā arī panāktu, ka skolēna zināšanas tiek būvētas uz iepriekšējo zināšanu pamata. Prakse rāda, ka ir sarežģīti iekļaut visus 9 mācību notikumus 40 minūtēs, jo jāņem vērā skolēnu individuālās vajadzības, mācīšanās motivācija, un mācīšanās temps, atkarībā no stundas mērķa, uzdevumiem. Svarīgākais ir saprast, kādi ir galvenie mērķi un uzdevumi, kuri skolēnam jāsasniedz, kādas prasmes jāapgūst. Izvērtējot Gaņjē piedāvāto mācību stundas modeli, var secināt, ka iekļaujot šos posmus mācību stundas uzbūvē ir iespējami vieglāk, ne tikai attīstīt skolēna kompetenci, bet arī apgūt caurviju prasmes, kā piemēram, pašvadītu mācīšanos, sadarbības prasmes un kritisko domāšanu.

Analizējot piedāvāto Gaņjē stundas modeli, mācību notikumi ir svarīgi un nepieciešami mācīšanās motivācijas, izpratnes veidošanā un zināšanu novērtēšanā (Wiggins, 2012). Skolēnam ir skaidrs, kāpēc konkrētais temats ir jāapgūst un kāda ir jauno zināšanu saikne ar jau apgūto. Tāpat ir skaidrs, kādi ir turpmākie soļi un uzdevumi mērķu sasniegšanai, kas arī uzlabo skolēna mācīšanās motivāciju. Var secināt, ka izmantojot šo Gaņjē piedāvāto 9 mācību notikumu modeli, pedagogi var uzlabot skolēna iesaistīšanos stundā, veicinot mācīšanās motivāciju, zināšanu un prasmju pielietošanu ikdienā, kā arī izpratni, attīstot skolēnam nepieciešamās kompetences dzīvei un darba tirgum.

Citos avotos un literatūrās tiek piedāvāts trīsfāzu modelis, kuru savā diplomdarbā iekļāvusi V. Vugule pētot 3.klases latviešu valodas stundās izmantotās kritiskās domāšanas pieejas, uzsverot, ka trīsfāzu modelis mērķtiecīgi veicina skolēna kritiskās domāšanas prasmju attīstību (Vugule, 2020). Var secināt, ka trīsfāzu modelis ir tikai vispārīga struktūra, un tā var atšķirties atkarībā no konkrētām mācību stundām un pedagoģiskajām metodēm, ko izmanto skolotājs. Svarīgi ir pielāgot mācību stundas uzbūvi, lai atbalstītu skolēnu mācīšanos un nodrošinātu iesaistīšanos un interesi par mācību saturu.

Gatavojoties mācību stundai, S. Milkova ir izvirzījusi gatavošanās 3 galvenās komponentes (sk. 2. attēlu), pēc kura vadīties, lai mācību stunda būtu efektīva. Šis plāns parāda ieskatu stundas struktūrā, ļaujot skolotājam sagatavot atbilstošas aktivitātes. Kā pirmais solis tiek minēts mērķu noteikšana, jeb izvirzīt konkrētu sasniedzamo rezultātu, ko skolotājs vēlas, lai skolēns stundā apgūtu, ko sasniegtu un kādus uzdevumus vai vingrinājumus skolēnam

piedāvāt. Šie soļi palīdz plānot mācību stundai atvēlēto laiku. Kā nākošais solis tiek minēts stundas ievada izstrāde, kurā uzsvars likts uz skolēnu ieinteresēšanu, izmantojot skolēnu personīgo pieredzi. Turpinājumā skolēniem tiek piedāvāti dažādi materiāli, kuri veicina skolēnu apgūt jaunas zināšanas, kam seko uzdevumi, lai pārbaudītu skolēnu izpratni. Autore min, ka svarīgi ir uzdot skolēnam jautājumus, lai pārlicinātos, ka skolēns ir sapratis gan pašu uzdevumu, gan uzdevuma mērķi. Kā vienu no pēdējiem soļiem min mācību stundas apkopojumu, kur skolēns prezentē jauniegūtās zināšanas un skolotāja var sniegt atgriezenisko saiti. Kā pēdējais solis, tiek minēts ieskats nākošajā stundā, lai skolēns saprot, ka iegūtās zināšanas tiks izmantotas arī turpmāk (Milkova, 2023)².

2. attēls. 3 galvenās komponentes, gatavojoties mācību stundai pēc S. Milkovas.

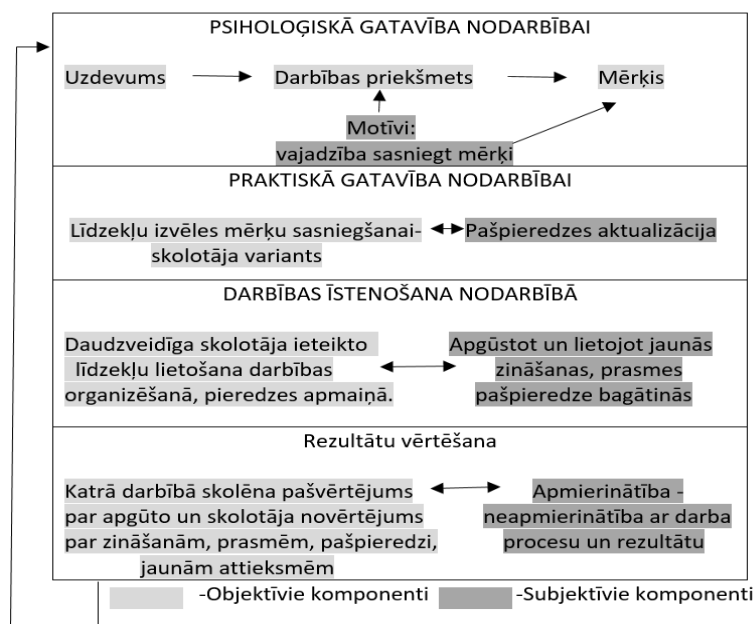
Veidojot mācību stundas uzbūvi un plānojot tās struktūru, svarīgi ir ievērot un sekot līdz izglītības standartam un mācību programmu paraugiem. Būtiski ņemt vērā, lai mācību programmas īstenošana notiktu dažādos veidos, kas vērsta uz skolnieku kā individuālu un unikālu personu. N. Valstroma balstoties uz dažādu autoru teorētiskajām atziņām un piedaloties vairākos empīriskajos pētījumos Zviedrijas skolās, secina, ka būtiski ir dažādot mācīšanās vidi, izejot no standarta mācību stundas uzbūves un iekļaut tajā pēc iespējas dažādākas mācīšanās iespējas (Frank, Wahlström, 2022, 146). Tāpēc skolotājam ir svarīgi apzināties skolēnu individuālās vajadzības un spējas. Skolotāja uzdevums ir veidot mācību vidi, kas mudina skolēnus iesaistīties visos mācību notikumos. Tas nozīmē, ka mācību stundai nevajadzētu būt standartizētai. Skolotāja uzdevums ir plānot pasākumus, ietverot uzdevumus, kuri veicina skolēna interesi un palīdz skolēnam sasniegt mācību mērķus un apgūt mācību standartā prasīto.

---

² [Strategies for Effective Lesson Planning | CRLT \(umich.edu\)](#)

Plānojot stundas uzbūvi, skolotājam ir svarīgi zināt, ko mācīt, kāpēc to mācīt, kā mācīt un kādus līdzekļus mācību procesa ietvaros izmantot. Didaktika nosaka, ka mācīšana nevar būt standartizēta, bet gan jābūt atkarīgai no skolotāja (Wickman, Hamza, Lundergard, 2020, 35-36).

Lai sekmētu skolēnu un skolotāju pašpiederzes pilnveidošanos, būtiski ir sadarbībā izvirzīt jaunus mērķus un pilnveidot pedagoģiskā procesa saturu un formu. Autore Špona min, ka, balsoties un filozofu, psihologu un pedagogu pieredzi un teorijām, četros līmeņos tiek būvētas apgūstamās darbības pedagoģiskajam procesam. Šajos līmeņos iekļauti gan objektīvie, gan subjektīvie komponenti (sk. 3.attēlu). Kā pirmais līmenis tiek minēts psiholoģiskā gatavība darbībai, kas ietver sevī objektīvos komponentus – uzdevums, darbības priekšmets un mērķis. Kā subjektīvais komponents pie pirmā līmeņa ir motīvi, jeb vajadzība sasniegt mērķi. Otrais līmenis ir praktiskā gatavība darbībai. Šajā līmenī skolotājs izvēlas līdzekļus mērķu sasniegšanai un tiek aktualizēta skolēna pašpiederze. Trešais līmenis ir darbības īstenošana nodarbībā – pieredzes apmaiņa, daudzveidīga līdzekļu izmantošana, kuru iesaka skolotājs. Šajā līmenī bagātinās pašpiederze, apgūstot jaunās prasmes un zināšanas. Kā pēdējais, jeb ceturtais līmenis rezultātu vērtēšana. Šajā līmenī skolotājs novērtē skolēna zināšanas un prasmes, savukārt skolēns veic apgūto prasmju pašnovērtējumu. Šajā līmenī rodas apmierinātība vai neapmierinātība par sasniegto rezultātu vai procesu (Špona, 2022, 64-72).

3.attēls. Pedagoģiskās darbības procesuālā struktūra pēc A. Šponas.

Mācību stundas uzbūve sevī ietver ne tikai jaunu zināšanu apguvi un to sasaisti ar iepriekšējām zināšanām, bet arī kompetences. “Kompetence ir mācību procesa galarezultāts”

(Purēns, 2017, 8). Kompetenču apgūšanā par pamatu tiek ņemts konstruktīvisms. Šajā pieejā mācību process tiek organizēts uz skolēna izziņas darbību. Šī pieeja parāda mijiedarbības procesus dzīvē. Konstruktīva mācību pieeja sevī ietver:

1. **Plānošana.** Jāizvēlas atbilstošas metodes, paņēmieni. Jābūt secīgai uzdevumu sistēmai.
2. **Stundā veicamo darbību izvēle.** Jāpadomā, vai skolēns ar piedāvātajām darbībām un esošajām zināšanām spēs iegūt jaunu informāciju.
3. **Priekšstats par skolēna esošajām zināšanām.** Skolotājam jābūt precīzai informācijai par skolēna esošajām zināšanām, lai nerastos situācijas, kad skolēns zināšanas nepieņem.
4. **Plaša un atbilstoša materiālā bāze.** Atbilstoša nozīmē, ka skolēns tos spēj izmantot bez skolotāja palīdzības. Ievērojot diferenciaciju, jābūt materiāliem, kuri ir grūtāka līmeņa, tomēr tie nedrīkst dominēt.
5. **Regulāri secinājumi.** Lai nerastos jautājumi no skolēniem, kāda ir konkrētā uzdevuma vai darbības jēga, apgūto informāciju vēlams apkopot un izdarīt secinājumus. Tas palīdz skolēnam izprast mācību procesa jēgu. (Purēns, 2017, 22-23).

Ņemot vērā iepriekš aprakstīto mācību pieeju, V.Purēns piedāvā konstruktīvistu mācību stundas modeli (skat. 1.tabulu), kas sevī ietver četrus soļus, galvenās darbības, mērķus un piemērus (Purēns, 2017, 22).

1.tabula. Konstruktīvistu mācību stundas modelis. (Purēns, 2017, 22)

Soļi	Galvenās darbības		Mērķis	Piemērs
1.	Ar kādu darbību mudinām skolēnus apkopot jau esošās zināšanas.	→	Skolēni aktualizē esošo zināšanu struktūru.	Uzrakstiet, kā jūs saprotat doto jēdzienu struktūru!
2.	Ar kādu darbību mudinām skolēnus pilnveidot esošo zināšanu struktūru.	→	Skolēni papildina vai pārveido esošo zināšanu struktūru.	Izlasiet, izanalizējiet, kā jums piedāvātie informācijas avoti raksturo minētos jēdzienus! Nosakiet, ko vajadzētu labot izveidotajā skaidrojumā!
3.	Mudinām skolēnus formulēt atklāto likumsakarību.	→	Skolēni formulē pašu atklātu likumsakarību.	Raksturojiet 2-3 vārdos jēdzienu, kuru jūs apgūvat!
4.	Mudinām skolēnus saskatīt atklāto likumsakarību citās situācijās.	→	Skolēni atklāj, ka viņu formulētā likumsakarība saskatāma arī citās jomās.	Atrodiet jēdzienus, kurus vēl var raksturot ar minētajiem 2-3 vārdiem!

Var secināt, ka konstruktīvistu mērķi stundas modelim ir līdzīgi kā iepriekš minētajam trīsfāzu modelim, kurā ierosināšanas daļā skolēni aktualizē savas jau esošās zināšanas, tās papildinot ar jaunām. Tam seko skolēna praktiskā darbība, virzoties uz stundas mērķi. Nobeiguma daļā skolēns veido zināšanu pārnesei. Izejot no mācību vielas apguves, abos modeļos ietverta kompetenču pilnveide un stundas tiek balstītas uz jaunu caurviju prasmju apguvi, izmantojot kritisko domāšanu.

Konstruktīvisma ideja aizvien vairāk ienāk izglītībā, kas nozīmē, ka skolēns konstruē sev nozīmīgu informāciju, aktīvi piedaloties mācību procesā (Vanags, 2018).

Mācību stunda sevī ietver četrus mācību stundas elementus:

1. Sasniedzamais rezultāts.
2. Jēgpilni uzdevumi.
3. Domāšana par mācīšanos.
4. Atgriezeniskā saite, jeb refleksija (Baumane, 2022).

Bez iepriekš minētajiem mācību stundas elementiem, mācību stundā svarīgi ievērot arī sekojošas prasības, kas uzlabos mācīšanas un mācīšanās kvalitāti, kā piemēram:

1. Saskarsmes prasības - skolēna, skolotāja mijiedarbība, komunikācija, ētikas normas.
2. Psiholoģiskās prasības – skolēnu vecumposma īpatnības un mācīšanās motivācijas faktori.
3. Higiēnas prasības - telpas apgaismojums, skābekļa daudzums telpā, gaisa temperatūra un citi faktori, kuri ietekmē skolēna mācīšanās kvalitāti un atbild par atbilstošas mācību vides normām.
4. Didaktiskās prasības – mācību stundas plānošana un struktūra, kuru sāk plānot, kad ir nodrošinātas vai ņemtas vērā iepriekš minētās prasības (Jašina, 2017.)

Tas nozīmē, kā mācību stunda nav tikai pati stundas uzbūve, ietverot 3 stundas daļas jeb fāzes. Plānojot mācību stundu un domājot par stundas struktūru, svarīgi ņemt vērā arī ārējos apstākļus, kuri jānodrošina, lai stundā skolēns varētu koncentrēties, tikt sadzirdēts, lai skolēnam tiktu nodrošināta atbilstoša mācību vide un tiktu ņemtas vērā skolēna fizioloģiskās un psiholoģiskās vajadzības. Šāda mācību vide palīdzēs veicināt efektīvu mācīšanos un stimulēs skolēnus iegūt jaunas zināšanas un prasmes.

Lai mācību stundas laikā varētu notikt efektīvs mācību process D. Nīmante, atsaucoties uz J.Kunina pētījumiem un secinājumiem, apkopojusi 4 nosacījumus, kuri jāņem vērā, organizējot mācību procesu:

1. Jāpārdomā klases vides iekārtojums, lai tās būtu rosinošs.

2. Skolotājam jau pats stundas sākums (ierosināšanas daļa) ir jāiesāk tā, lai ieinteresētu un aizrautu skolēnu.
3. Stunda jāplāno plūstoša, pretējā gadījumā, skolotājs saskarsies ar skolēnu disciplīnas problēmām.
4. Visu bērnu iesaiste mācību procesā, lai noturētu skolēnu uzmanību mācāmajam saturam (Nīmante, 2008, 92-93).

Veicot apkopojumu, analizējot autoru piedāvātās mācību stundas uzbūves modeļus, vispārīgā struktūra, kas bieži tiek izmantota mācību stundās, ietver šādas daļas:

1. Ievads: Mācību stundas sākumā skolotājs var sniegt īsu ievadu par to, kas tiks apskatīts konkrētajā stundā, un kāds ir stundas mērķis un gaidāmais rezultāts.
2. Jaunā satura apguve: Skolotājs sniedz informāciju vai paskaidrojumus par jaunu vai jau iepriekš apskatītu tēmu. Tas var ietvert prezentācijas, skaidrojumus, piemērus vai citus mācību materiālus.
3. Aktivitātes un prakse: Pēc tam, kad skolēni ir ieguvuši sākotnējo informāciju, tiek veiktas dažādas aktivitātes, lai palīdzētu skolēniem padziļināt savas zināšanas un iegūt prasmes. Tas var ietvert individuālas vai grupu darbības, uzdevumus, spēles, diskusijas vai laboratorijas darbus, attīstot skolēnā caurviju prasmes.
4. Pārbaude un novērtēšana: Lai pārlicinātos, vai skolēni saprot un ir apguvuši mācību tēmu, tiek veikta pārbaude vai novērtēšana. Tas var ietvert jautājumu un atbilžu sniegšanu, uzdevumu risināšanu, testus vai citus novērtēšanas veidus. Skolotājs sniedz atgriezenisko saiti par skolēna veikumu.
5. Refleksija un zināšanu pārnese: Skolēns veic pašvērtējumu, novērtējot savas zināšanas par apgūto, cenšas saskatīt zināšanu pielietojumu reālajā dzīvē.

Būtiski ņemt vērā skolēna individuālās vajadzības, nodrošinot atbilstošu mācību vidi. Iepriekš minētās ir tikai vispārīgas mācību stundas uzbūves struktūra, un tā var atšķirties atkarībā no vairākiem faktoriem, tajā skaitā skolotāja un viņa mācību metodēm. Skolotāji bieži pielāgo mācību stundas uzbūvi, lai tā atbilstu savai skolēnu grupai un mācību satura specifikai un mērķiem.

Veicot zinātniskās literatūras analīzi un autoru atziņas par mācību stundas uzbūvi, var secināt, ka:

1. Mācību stundas uzbūve var atšķirties atkarībā no dažādiem faktoriem, piemēram, skolēnu vecuma grupas, mācību priekšmeta, mācību plāna un skolotāja pieejas.

2. Mācību stundās skolotāju uzdevums ir pievērst skolēna uzmanību, palīdzēt skolēniem izvirzīt mērķus, ieinteresēt, motivēt, prezentēt mācību materiālus, veikt praktiskas aktivitātes, izvērtēt skolēnu sniegumu un sniegt atgriezenisko saiti.
3. Skolēnu uzdevums ir piedalīties mācību procesā, izvirzīt stundas mērķus, veikt jēgpilnus uzdevumus mērķu sasniegšanai, lai apgūtu jaunas zināšanas un prasmes un novērtēt savu mērķu sasniegšanu.
4. Gaņjē deviņu notikumu mācību modelis ir strukturēta pieeja mācību procesam, kas balstās uz psiholoģisko izpratni par to, kā cilvēki mācās un kā veicināt efektīvu mācīšanos mācību stundas ietvaros. Šī modeļa izmantošana mācību stundās veicina skolēna kritisko domāšanu.
5. Konstruktīvisma pieeja ir aktīvs mācību process, kurā skolēni veido jaunas zināšanas, veicot analīzes un sintēzes darbības. Šī pieeja uzsver skolēnu aktīvu lomu mācīšanās procesā un to, ka zināšanas tiek veidotas un konstruētas no iepriekšējām pieredzēm un jauniegūtās informācijas.
6. Mācību stundas uzbūvi veido ne tikai pati stundas struktūra, bet arī citi faktori, kā piemēram, klases atmosfēra, vides iekārtojums, saskarsmes, higiēnas, psiholoģiskās un didaktiskās prasības.
7. Mācību stundai jābūt plūstošai, tā rada labvēlīgu vidi, kurā skolēni var aktīvi piedalīties mācību procesā, iegaumēt un apgūt jaunas zināšanas, attīstīt prasmes un sasniegt mācību mērķus.
8. Katra mācību stundas daļa ir atkarīga viena no otras un veido vienotu veselumu, kas veido plūstošu un vienojošu mācību procesu, palīdzot skolēnam no pirmās līdz pēdējai stundas minūtei aktīvi piedalīties visos mācību notikumos.

1.2. Mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģiju raksturojums

Mācību stundas ierosināšanas daļa, jeb stundas aktualizācijas daļa, ir mācību stundas sākuma posms, kurš sevī ietver:

1. Skolēna uzmanības piesaiste stundai.
2. Sasniedzamā rezultāta komunicēšana, jeb mācību stundas mērķu izvirzīšana.
3. Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana (Gagne, 1996, 138-140).

Šie ir R. Gaņjē piedāvātie mācību posmi, kuri palīdz skolotājam sagatavoties mācību stundai un veidot jēgpilnu stundas uzbūvi. Pamatojoties uz Gaņjē deviņiem mācību notikumiem, šos posmus sīki apraksta Skola2030 vecākā eksperte I. Ušča un mācību satura ieviešanas vadītāja Z. Oliņa, uzsverot, ka šis mācīšanās modelis ir veidots, uzsverot skolēna notiekošos procesus galvā, kas palīdz skolotājam saprast, kā nodrošināt skolēna mērķu jeb sasniedzamā rezultāta sasniegšanu mācību stundā (Ušča, Oliņa, 2020).

Ierosināšanas daļas galvenais uzdevums ir rosināt skolēnu atcerēties jau apgūtās zināšanas, tās atsaucot atmiņā. Radīt ieinteresētību jaunās mācību vielas apgūvē, pievēršot skolēna uzmanību, kā arī balstoties uz esošajām zināšanām, pašiem izvirzīt stundas mērķi. Šā mērķa galvenais uzdevums ir nodrošināt skolēnam skaidrus un uz sasniedzamā rezultāta balstītus uzdevumus, kuri palīdzēs skolēnam izprast ne tikai mācību tēmas saturu, bet arī balstīs un palīdzēs skolēnam apgūt stundas sasniedzamo rezultātu. Izvēloties stundas tēmu, svarīgi, lai tā sasaucas ar skolēna personīgo pieredzi, tādā veidā rosinot skolēnos interesi par izzināmo (Stikute, 2006, 140). Pēc autores rakstītā, var secināt, ka ierosināšanas fāze un tās stratēģijas ir svarīga mācību stundas uzbūves daļa, kuras laikā skolēnam rodas interese, kas ir cieši saistīta ar mācīšanās motivāciju, un skolēns izprot, kā jaunās zināšanas sasauksies ar skolēna pieredzi un jau apgūto. Tas nozīmē, ka iekļaujot mācību stundā ierosināšanas daļas fāzi, skolēnam tiek aktivizēti tādi procesi kā uzmanība, atmiņa, domāšana, izziņa, motivācija.

Ievaddaļa jeb aktualizācija ir iesildīšanās process tālākai stundas norisei. Katrai mācību stundai būtu jābūt ar 3-5 minūšu iesildīšanās vai ievada uzdevumiem. Šīs darbības palīdz rosināt klases interesi un palīdz sagatavoties tālākiem uzdevumiem un informācijai, ko skolēns iegūs turpmākajās stundas daļās (Alens, Nerne, 2000, 13-14). Autori arī min, ka lai sasniegtu vienas tēmas izvirzītos mērķus, nepieciešamas vairākas nodarbības, jeb mācību stundas. Jābūt stingrai vienotībai stundas struktūrā. Aktualizācijas daļas mērķis ir sagatavot skolēnu apjēgšanas fāzei, kas ir nākošā stundas daļa, kurā skolēns praktiski veic konkrētus uzdevumus zināšanu un prasmju apguvei, tāpēc katra mācību stundas daļa veido pēctecību.

Aktualizācija ir pamatzināšanu un prasmju atkārtota izmantošana, kā rezultātā tiek atklātas saiknes starp iepriekš mācīto katrā mācību priekšmetā (Čehlova, Grinpauks, 2003, 28). Kā viena aktualizācijas daļas komponentēm ir mācību mērķu, jeb sasniedzamā rezultāta izvirzīšana, kas ir neatņemama sastāvdaļa mācību procesa pilnveidošanai. Autori min, kas šis ir viens no tālākās izglītības un sevis audzināšanas priekšnoteikumiem. Svarīgi ņemt vērā, kam stundas laikā tiek piesaistīta jaunā informācija, jo šāda mācīšanās skolēnam ir nogurdinoša. Šāda iemesla dēļ, svarīgi ir mācīt skolēniem pašiem izvirzīt mācību mērķus un uzdevumus (Bikše, 2009, 30-39). Kā vienu no efektīvākajām stundas ierosināšanas daļas metodēm autors min domu kartes izmantošanu mācību procesā. Ar domu kartes palīdzību ir iespējami ātri iepazīstināt skolēnus ar veselās mācību grāmatas saturu. Ievaddaļā skolēniem var tik piedāvāta kāda problēma, kura saistīta ar pieredzi, kas veicina skolēna motivāciju. Tāpat skolēnam motivāciju veicina mērķu izvirzīšana un soļi, kuri jāveic, lai stundas mērķi sasniegtu.

Iepriekš, aprakstot mācību stundas uzbūvi, tika minēts, ka skolotājam vajadzētu veidot stundas uzbūvi tā, lai skolēns būtu ieguvējs, lai būtu skaidri redzami soļi un kritēriji mērķu sasniegšanai. Tas nozīmē, ka jādomā par to, kā ievērot skolēna vēlmes un vajadzības un jāmeklē individuāla pieeja mērķu sasniegšanai. No skolēna interesēm, vēlmēm, vajadzībām, un citiem aspektiem ir atkarīga skolēna personīgā mācīšanās motivācija (Baltušīte, 2006, 21). Pēc autores rakstītā var secināt, ka ierosināšanas daļas viens no mērķiem ir veidot skolēna mācīšanās motivāciju, izvirzot mērķus un ievērojot skolēna vēlmes un individuālās vajadzības, saistīt jaunās zināšanas ar jau esošajām.

Mācību procesa sākumā, parasti skolēni tiek iepazīstināti ar stundas risināmo problēmu, aktivizējot katra skolēna individuālo pieredzi. Šīs zināšanas sauc par instruktīvām, kas būtībā ir teorētiskās zināšanas (Purēns, 2017). Mācību stundas aktualizācijas daļā mijiedarbojas skolēna instruktīvās zināšanas, pieredze, veidojot darbību. Autors min, ka pieredze ir atkarīga no skolēna mācīšanās motīva, tas nozīmē, ka nemotivētam skolēnam pašpiederze neveidojas.

Veidojot mācību stundas uzbūvi, ir vērtīgi ņemt vērā De Bono rakstīto savā grāmatā par sešām domāšanas cepurēm, kurā autors liek uzsvāru uz paralēlo domāšanu, ka jāizmanto ikvienas zināšanas un pieredze, ko sniedz cilvēks, visos domāšanas virzienos (De Bono, 2009, 22). Stundas ierosināšanas daļa vistiešākajā veidā atspoguļo skolēna domāšanu dažādos virzienos, cenšoties atklāt un saskatīt likumsakarības starp mācīto un savu personīgo pieredzi. Aktivizējot skolēnu iepriekšējās zināšanas un pieredzi, uz to pamata tālāk tiek dota jauna informācija, kuru skolēns turpina apgūt mācību procesā. Lai attīstītu skolēna domāšanas prasmi, F. Bīdls nosauc iepriekš minētās De Bono "sešas domāšanas cepures", uzsverot, ka šo metodi nedrīkst aizmirst, skolēnu diskusiju, prāta vētras un citu ierosināšanas daļu metožu

izmantošanas laikā (Bīdls, 132-134). Šis, sešu cepuru vingrinājums, palīdzēs skolēnam iegūt pilnīgu priekšstatu par apskatāmo tematu, problēmu.

Uzmanības pievēršana ir pirmais posms mācību stundas aktualizācijas fāzē. Mācību stunda nesākas, kamēr skolēna uzmanība nav tam pievērsta, piemēram, noskanot zvanam, ja skolotājs ir aizņemts ar citiem darbiem, skolēni turpinās sarunāties vai nodarboties ar blakus lietām, kas nav saistītas ar mācībām, kamēr skolotājs aicinās sākt stundu. Pētījumi liecina, ka mācību stundas pirmajās piecās minūtēs skolēns saprot, vai viņam šī stunda patiks, vai nē. R. Kurvins apgalvo, ka mācību stundas sākums ir kā televīzijas šova pirmās minūtes, kuru laikā skatītāji ir jāieinteresē, lai tie nepārslēgtu televīzijas kanālus (Curwin, 2013). Autors arī uzskata, ka lai piesaistītu skolēnu uzmanību, jāveic darbība, kuru skolēni veic katru dienu. Kā piemēram, iesākot stundu, izteikt novēlējumu, kas rada labsajūtu. Skolotājam ir jābūt ar humora izjūtu, informējot skolēnus par stundas mērķi, tas veicinās skolēnu mācīšanās motivāciju un noturēs uzmanību, uzskata autors. Tas nozīmē, ka skolēna uzmanības pievēršana ir nepieciešama, lai efektīvi uztvertu un apgūtu jaunas zināšanas. Ja skolēns ir pievērsis uzmanību stundai un koncentrējies, viņš spēj labāk fokusēties uz mācību saturu, saprast to un iegaumēt.

Skolēna zinātkāre tiek aktivizēta jau pašā pirmajā stundas notikumā, līdz ar to, šis pirmais mācību notikums, pirmā stundas minūte ir būtiska skolēna tālākajam mācīšanās procesam (Skola 2030). Var secināt, ka jau no pirmās minūtes skolotājam ir jāspēj skolēnu ieinteresēt mācību darbam, pievērsos uzmanību. Arī prakse rāda, ka skolēniem, it īpaši sākumskolā patīk, ja kāda darbība tiek veikta katru dienu, piemēram, īpaša sasveicināšanās stundas sākumā, vai spēļu elementu iesaiste temata iepazīstināšanā, atminēšanā, kas rada ieradumu skolēnam sagatavoties un apzināties, ka stunda ir sākusies, jo balstoties uz bērnu iepriekšējo pieredzi, šādas darbības tiek novērotas jau pirmsskolā, kur bērni sāk dienu ar sasveicināšanos un rīta apli.

Lai sekmīgi veidotu darbību pēctecību stundā, svarīgi ir veidot katram skaidru, izprotamu mērķi, kuru stundā formulē kā **sasniedzamo rezultātu**. Vadoties pēc Gaņjē 9 mācību notikumiem, mērķu izvirzīšana ir mācību stundas otrais notikums (Gagne, 1996, 140-142). Šis mērķis ir pamats visam mācību stundas procesam. Sasniedzamā rezultāta izpratne parāda vajadzību, kāpēc nepieciešams apgūt piedāvāto, kā arī kā izmantot zināšanas un attīstīt jaunas prasmes. Sasniedzamais rezultāts parāda mācīšanās motīvus, kas saistīti ar skolēna psihiskajiem un stimulējošajiem faktoriem mācību satura apgūvē (Špona, 2022, 66-68). Sasniedzamais rezultāts ir nepieciešams ne tikai skolēnam, bet arī skolotājam, plānojot mācību stundas struktūru, gaitu. Skolēnam, savukārt, tas palīdzēs pievērst uzmanību būtiskajiem jautājumiem

par tematu, saprotot, kas stundā ir galvenais, kādi soļi nepieciešami, lai sasniegtu izvirzīto (Skola2030).

Sasniedzamo rezultātu var izvirzīt skolotājs, prognozējot soļus, kā skolēns šo mērķi sasniegs, ar kādiem paņēmieniem tiks pārbaudīts un kā tiks vērtēts. Tāpat, stundas mērķi var izvirzīt skolēni paši, atsaucoties uz mācību stundas tematu, paši izvirzot kritērijus, kā šo mērķu sasniegšanu pārbaudīt un izvērtēt. Šis posms ir atkarīgs no skolotāja, stundas struktūras, paredzētajām prasmēm, kuras skolotājs izvirza skolēnam temata apguves ietvaros. Sasniedzamajam rezultātam ir īpaša nozīme skolēna mācīšanās motivācijas uzlabošanā. Mērķu izvirzīšana ļauj skolēnam saskatīt konkrētas prasmes, kuras mācību stundas ietvaros ir jāapgūst. Tikai sasniegtamā rezultāta izvirzīšana ļauj veikt formatīvo vērtēšanu un atgriezeniskās saites nodrošināšanu skolēnam.³

Kad skolotājs vada mācību procesu, skolēnam var šķist sarežģīti izvirzīt savus mācību mērķus. Purēns apraksta faktorus, kuri mācību mērķu izvirzīšanā rada problēmas:

1. Nepietiekoši apzinoties, to ko māca skolotājs, skolēnam ir grūtības noskaidrot, ko ir svarīgi zināt tieši viņam.
2. Skolēnam nav priekšstata, par zināšanu sasaisti ar reālo dzīvi. Skolēns mehāniski reaģējot uz skolotāja prasībām, neizvirzot savus mērķus, sāk zināšanas atgrūst (Purēns, 2017, 202).

Tāpat autors min paņēmienus, lai skolēns izvirzītu savus mācīšanās mērķus:

1. Skolotājs norāda dažādas dzīves jomas, kurās konkrētās zināšanas noderēs.
2. Skolēnam palīdzēs, ja konkrētās zināšanas tiks sasaistītas ar skolēniem aktuālām profesijām.
3. Skolotājs informē skolēnu par izaugsmi, apgūstot konkrētās zināšanas.
4. Skolēns pats, izvērtējot skolotāja piedāvāto, izvēlēsies, ko apgūt patstāvīgi (Purēns, 2017, 202).

Tas nozīmē, ka komunicējot sasniedzamo rezultātu, skolotājam ir iespēja novērtēt skolēna mācību efektivitāti un sniegumu, veikt izmaiņas, ja sasniedzamas rezultāts netiek sasniegts. Skolotājs var veikt izmaiņas mācību plānā, mainot metodes un pielāgojot atbilstošus atbalsta pasākumus, lai palīdzētu skolēniem sasniegt labākus rezultātus.

Kā trešais mācību notikums jeb ierosināšanas daļas stratēģija ir **iepriekšējo zināšanu aktivizēšana**. Aktivizējot iepriekšējās zināšanas, Kurvins to salīdzina kā sajūtu, kad centies visu dienu atcerēties kādas dziesmas nosaukumu. Nepieciešams tikai viens jautājums, lai

---

³ <https://sites.google.com/valmiera.edu.lv/rokasgramata/s%C4%81kums?authuser=0>

zināšanas aktivizētos. Jautājumam jābūt cieši saistītam ar mācīto iepriekšējās stundās, lai veidotos iepriekšējo un jauno zināšanu sasaiste (Curwin, 2013).

Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana savā veidā ir priekšstatu veidošana skolēnam par apgūto un to, kā jau zināmais var tik sasaistīts ar zināšanām, kuras vēl tiks iegūtas, tādā veidā radot skolēnos izpratni, kāpēc piedāvātā temata vai prasmju apguve skolēnam ir tik būtiska. Svarīgi, ka skolotājs palīdz skolēnam saprast un atcerēties, kuras ir pamatprasmes un kuras zināšanas ir pamatā, lai skolēnam ir skaidrs uz kādām prasmēm tiks būvētas tālākās zināšanas (Skola 2030).

Var secināt, ka arī šis posms ir svarīgs un iekļaujams mācību stundas uzbūvē, jo skolēnam ir skaidrs, kāpēc konkrētais temats tiks apgūts un kā tas tiek sasaistīts jau ar apgūto, kas lielā mērā veicina skolēna mācīšanās motivāciju, jo skolēnam neradīsies jautājumi, kur konkrētās zināšanas tālākam mācīšanās procesam noderēs. Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana ir svarīga ierosināšanas daļas stratēģija, kas veicina efektīvu mācīšanos un atcerēšanos par jau mācīto. Tas nozīmē, ka mācību procesā tiek izmantotas skolēnam jau esošās zināšanas, pieredze un izpratne par konkrēto tematu, kas veicina skolēna mācīšanās motivāciju, lai veicinātu jaunu informāciju apguvi mācību procesā. .

Analizējot zinātnisko literatūru, tika meklēta informācija par skolēna motivācijas veidošanos un tās saistību ar mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijām. Analizējot piedāvātos pētījumus par motivācijas veidošanos, tika noskaidrots, ka motivācija ir spēks, kas izraisa entuziasmu un neatlaidību kā darbā, tā mācībās, lai pierādītu noteiktu rīcības iemeslu. Motivācija ir viens no uzvedības noteicošajiem faktoriem un to var virzīt gan iekšējie, gan ārējie faktori. Iekšējā motivācija attiecas uz dabisku tieksmi uz meistarību, interesi un izpēti, kas ir būtisks baudas un vitalitātes avots. Tieši ar iekšējo motivāciju cilvēki, šajā gadījumā skolēni, veic uzdevumus, jo viņiem tie šķiet interesanti un viņi gūst gandarījumu, veicot uzdevumus paši (Wahju, Ariani, 2013, 27-28).

Džons Hatijjs vairāku gadu garumā ir veicis pētījumus pedagogijā "*Visible learning*", tajā skaitā pētot skolotāju darbības, kuras tiešā veidā sekmē skolēna motivāciju un atstāj ietekmi uz skolēna mācīšanos. Pētījuma dati parāda, ka viena no būtiskākajām prasmēm skolēnam ir spēja sevi izvērtēt (Hattie, 2021). Tas nozīmē, ka lai skolēns sevi izvērtētu, ir jābūt konkrētam, skolēnam sasniedzamam un novērtējamam rezultātam, kurš, kā iepriekš minēts, tiek izvirzīts stundas sākumā un ir viena no ierosināšanas daļas stratēģijām. Autors savā grāmatā min, ka jo lielāks ir skolēna izaicinājums, jo lielāka būs skolēna vajadzība pēc atgriezeniskās saites (Hattie, 2012, 18). Tas nozīmē, ka visas mācību stundas daļas nav iespējamās viena bez otras, lai nodrošinātu skolēnam viņu vajadzību apmierināšanu.

Motivēts skolēns ir pārliecināts, tieši viņš skolā ir noteicējs par savu likteni, izprotot pieliktās pūles un veiksmes. Tas palīdz skolēnam neatkāpties, sastopoties ar grūtībām, tāpēc, lai attīstītu skolēna motivāciju mācību stundās, svarīgi uzsvērt atbildības, problēmrisināšanas un pašnoteikšanās nozīmi mācību procesā (Alens, Nerne, 2000, 16).

Tas nozīmē, ka skolēna mācīšanās motivācija ir atkarīga ne tikai no pozitīvas mācību vides, izvēles brīvības, bet arī no mācību stundas ierosināšanas daļas. Skolēni, kuriem ir skaidri mērķi un izpratne par to, kāpēc mācības ir svarīgas, bieži ir motivētāki. Ja viņi redz savas mācības kā nozīmīgu ieguldījumu savā attīstībā un nākotnē, tas veicina motivāciju.

Var secināt, ka sasniedzamā rezultāta komunicēšana ierosināšanas daļā ir neatņemama sastāvdaļa skolēna motivācijas veicināšanā. Izziņas interese un temata saikne ar reālo dzīvi skolēnus motivē, jo mācības ir saistītas ar viņu personīgajām interesēm un pieredzi. Tāpat arī mācīšanās motivācija tiek veicināta, ja mācības ir saistītas ar konkrētām dzīves situācijām vai problēmām, kas viņiem ir nozīmīgas. Skolotāja izmantotā mācību stundas uzbūve un paņēmieni jau pirmajās piecās minūtēs, tiešā veidā rada skolēnā vēlmi izzināt apgūstamo tematu un apgūt jaunas prasmes, kā arī izvērtēt savus sasniegumus. Svarīgi ir ne tikai izvēlēties pareizo stundas modeli, kuru piedāvāt skolēniem, bet arī padomāt par metodēm un paņēmieniem, kurus piedāvāt skolēnam ierosināšanas daļas fāzē.

Kā efektīvas metodes ierosināšanas daļai, docente Stikute min “prāta vētru” un “zirnekli” jeb “ideju tīklu”. Ar šo paņēmieni palīdzību ir iespējams atsaukt atmiņā jau esošās zināšanas un tās izvērtēt un apkopot pēc konkrētiem kritērijiem. Autore min, ka 80% no izzināmās informācijas, skolēni uzrāda jau “prāta vētras” laikā. Šo paņēmieni izmantošana sevī ietver prasmi strādāt ar informāciju, to analizējot, vispārinot un apkopojot (Stikute, 2006, 140-141).

Praksē secināts, ka skolotāji savā darbā izmanto diskusiju, tādā veidā atklājot skolēnu pieredzi par konkrēto tēmu. Diskusijas gaitā tiek izzinātas un aktualizētas skolēnu iepriekšējās zināšanas (Rune, 2003). Tas nozīmē, ka ierosināšanas daļa ne tikai sniedz skolēnam ieskatu par jauno tēmu, rada skolēnā ieinteresētību un palīdz izvirzīt stundas vai apgūstamās tēmas mērķi, bet arī rosina apgūt jaunas prasmes, kā piemēram, informācijas analizēšanu un apkopošanu, tāpat arī radošumu un kritiskās domāšanas caurviju prasmju apguvi. Šo prasmju apguve atkarīga no tā, kādus paņēmienus un metodes skolotājs būs plānojis mācību stundas ierosināšanas daļas fāzē.

Hatijs uzskata, ka virzošais spēks mācībās ir skolotājs, no kur atkarīgs viss, kas mācību procesā saistīts ar skolēna prasmju apguvi, jo tikai skolotājs, izvēloties pareizas metodes un

paņēmienu visās stundas daļās, spēj palīdzēt skolēnam un to atbalstīt. Lai skolotājs sevi uztvertu kā revolucionāru, uz izmaiņām tendētu, autors min skolotājam veicamās darbības:

1. Iedrošināt sevi, izvirzot atbilstošus izaicinājumus, balsoties uz skaidru izpratni par to, kādas ir skolēnu zināšanas pašlaik un kas viņiem ir jāsasniedz.
2. Likst lielas cerības par to, ka visi skolēni var mācīties.
3. Atzinīgi vērtēt kļūdas, kā iespēju mācīties.
4. Būt aizrautīgam un veicināt valodu mācību (Hattie, 2014).

Tas parāda, ka skolotājam jābūt ar spēju tikt līdzī mūsdienu pasaulei, nepārtrauktajām izmaiņām, ko tā sniedz, pielāgoties tām un iedrošināt, un vadīt skolēnus, izvēloties mūsdienīgas pieejas un tehnoloģijas mācību procesā, atbilstoši skolēna vajadzībām. Mūsdienīgs skolotājs spēj profesionāli pielāgoties mainīgajiem izglītības vides un skolēnu vajadzību apstākļiem, lai veicinātu efektīvu mācīšanos un audzināšanu, izmantojot daudzveidīgas metodes un paņēmienu, atbilstoši skolēna vecumposmam un interesēm.

Atsaucoties uz iepriekš minēto par skolotāja spēju būt modernam un pielāgoties, Skola 2030 veikusi aptauju vecākiem un skolēniem, dati liecina, jo interesantākas un mūsdienīgākas metodes stundas laikā tiek izmantotas, jo vairāk skolēni ir ieinteresēti mācību temata apgūvē (Skola 2030, 2019). Skolotāja radošums un idejas ir noteicošais, kā tiks plānota stundas ierosināšanas daļa un cik dažāds var būt ierosināšanas daļas stratēģiju pielietojums, kā piemēram:

1. Aizraujošs stāsts vai piemērs, ar kuru sākt stundu, kas saistīts ar apgūstamo tematu un var rosināt skolēnus diskutēt par to.
2. Provokatīva jautājuma uzdošana, ierosinot jautājumu, kas izaicina skolēnus domāt par tēmu vai problēmu, kas tiks aplūkota stundā, tā veicinās aktīvu iesaistīšanos un skolēna domāšanas procesu.
3. Interaktīvas aktivitātes, izmantojot spēles, grupu darbu, vai citus interaktīvus elementus, kurus skolēni uzskata kā aizraujošus un piesaistošus digitālajā laikmetā.
4. Sarežģīta situācija vai problēmas izvirzīšana skolēniem, ar kuru viņi saskarsies un būs jārisina, izmantojot apgūstamos jēdzienus vai prasmes (Skola 2030).⁴

Lai aktualizētu mācību stundas ierosināšanas daļu, ir svarīgi būt radošam un pielāgoties skolēnu interesēm un mācīšanās stilam, tāpēc, izmantojot dažādas metodes ierosināšanas daļai, ir iespēja panākt visu skolēnu ieinteresētību un iesaisti mācību satura apgūvē.

---

⁴ <https://skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/devini-macibu-notikumi-efektivai-stundai>

Skolotāja profesija nepārtraukti prasa jaunu ideju ieviešanu un izmantošanu stundās, lai piesaistītu skolēnu uzmanību, it īpaši sākumskolas posmā, kur bērniem vēl joprojām ir nepieciešamas rotaļas, spēļu elementu vai digitālās pratības izmantošana, lai noturētu savu uzmanību mācību stundai. Katram skolotājam var būt savas idejas, kuras ir izmēģinātas praksē, būtiski ņemt vērā attiecīgo skolēnu vecumposmu un viņu intereses, lai šīs metodes un paņēmieni pildītu paredzēto funkciju stundā, tāpēc ir svarīgi, ka skolotāji dalās labās prakses piemēros, lai iedvesmotu citus kolēģus pamēģināt viņu idejas. Skolotājs idejas var smelties arī interneta resursos, kuros kolēģi dalās ar dažādām idejām skolēna uzmanības piesaistīšanai, kā piemēram E. Mezni ir apkopojusi idejas, kuras viņa izmanto savā darbā mācību stundas ierosināšanas fāzē, skolēnu uzmanības piesaistīšanai:

1. Ieejas biļete – Skolēniem ienākot klasē, skolotājs izsniedz biļeti ar īsu uzdevumu, kuru skolēns izpilda, uzreiz apsēžoties solā.
2. Konsensogramma - skolotājs izveido apgalvojumu un skolēni pieraksta, piekrīt tam, vai nē, stundas nobeigumā skolotājs vēlreiz izmanto šo pašu apgalvojumi un skolēniem ir iespēja salīdzināt, un pamatot, kāpēc domas mainījās, vai skolēns palika pie sava.
3. Mūzikas izmantošana – Skolotājs atskaņo kādu skaņdarbu, kurā runāts par tēmu, kura jāapgūst. Skolēnu uzdevums ir šīs stundas tēmu atminēt.
4. Sajūtu kastīte - Skolēns to aptaustot, neredzot tās saturu, cenšas uzminēt, kāda būs stundas tēma.
5. Mīkla - Skolotājs pieraksta vai uzdod mutiski skolēniem mīklu par stundas tematu, skolēni to cenšas atminēt.
6. Attēli un video – Nekas tā nepiesaista skolēna uzmanību kā video sižeti un attēli, iekļaujot tos stundas prezentācijas ierosināšanas daļā, var jautāt skolēniem, par ko būs stundas tēma.
7. Izzināmais jautājums - Skolotājs piedāvā skolēniem atbildi uz stundas izzināmo jautājumu, skolēniem jāizdomā jautājums, pamatojoties uz atbildi.
8. Atzvanīšana – tā ir kāda frāze, kuru iesāk skolotājs, bet pabeidz skolēni. Uzsākot stundu, lai pievērstu skolēnu uzmanību, skolotājs izsauc šo frāzi, un skolēni atbild, piemēram, - Mīksta riepa! –Šhhhhhhh, šis paņēmiens strādā arī kādā no citām stundas daļām, kad skolēni ir aktīvi un nepieciešams pievērst viņu uzmanību (Mezni, 2020).

Skolotāja prasme ieraudzīt skolēnu interesējošos un uzmanību piesaistošos paņēmienus ir būtiska arī sasniedzamā rezultāta izvirzīšanai, kurai Purēns piedāvā sekojošus paņēmienus:

1. Ievada pārrunas – skolotājs izstāsta, ko plānots apgūt tematā, skolēns ar skolotāja atbalstu izvirza sev interesējošus jautājumus.
2. Temata karte - temata apguve notiek kā ceļojums, kurā skolēnam ir temata apguves karte, vai norādes, ko skolēni cer uzzināt apgūstamā temata ietvaros.
3. Intrigējošais jautājums – skolotājs izdala lapiņas ar jautājumiem, kuri saistīti ar apgūstamo tematu. Stundas beigās skolēns izdara secinājumus, uz kuriem jautājumiem ir guvis atbildes (Purēns, 2017, 204-206).

Jo interesantāks būs paņēmiens, kā izvirzīt stundas sasniedzamo rezultātu latviešu valodā, jo vairāk intereses un motivācija būs skolēnam šo rezultātu sasniegt.

Analizējot literatūru par mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijām, var secināt, ka:

1. Ierosināšanas daļa ir svarīga, jo tā sniedz iespēju piesaistīt skolēnu uzmanību, radot interesi un motivāciju mācību procesā.
2. Ierosināšanas daļas stratēģiju izmantošana mācību stundās būtiski ietekmē skolēnu mācīšanās motivāciju un uzlabo skolēna sniegumu un zināšanu novērtēšanu, savukārt pētījumi liecina, ka no motivācijas ir atkarīga skolēna izpratne par apgūstamo tematu, labsajūta un sniegums mācību procesā.
3. Visas stundas daļas ir cieši saistītas un atkarīgas viena no otras.
4. Uzmanības pievēršana veicina skolēna veiksmīgu iesaistīšanos mācību procesā, efektīvu mācīšanos, un uzlabo skolēna mācību rezultātus, savukārt sasniedzamā rezultāta komunicēšana palīdz skolēnam izprast, kādi mācību mērķi ir jāsasniedz, uzlabo mācīšanās motivāciju un sasniegumus.
5. Izvirzot sasniedzamo rezultātu, skolēnam ir iespēja novērtēt savus darbības soļus un apgūtās prasmes un zināšanas.
6. Zināšanu pārnese pozitīvi ietekmē skolēna mācīšanās motivāciju, jo skolēnam ir skaidrība, kā iepriekšējās zināšanas tiek saistītas ar jauno informāciju.
7. Saskatot sakarības starp jaunajām un iepriekš gūtajām zināšanām, skolēns var sekmīgi tās integrēt mācību procesā.
8. Balstoties uz savu iepriekšējo zināšanu pielietojumu dzīvē un saistot ar savu pieredzi, skolēna mācību process tiek individualizēts, līdz ar to atbilst skolēna spējām.
9. Ierosināšanas daļas stratēģijas veido labvēlīgu mācību vidi un palīdz skolēnam virzīties uz sasniegumiem.
10. Jo interesantāku pieeju skolotājs atradīs uzsākot stundu, jo vairāk skolēni būs ieinteresēti temata apgūvē, mērķu izvirzīšanā un novērtēšanā.

2. Empīriskais pētījums par mācību stundas ierosināšanas stratēģijām

2.1. Empīriskā pētījuma raksturojums

Lai noskaidrotu atbildi uz izvirzīto pētījuma jautājumu, vai mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijas ietekmē skolēnu mācīšanās motivāciju un izpratni, tika sastādīts pētījuma plāns, lai iegūtie dati būtu objektīvi un datu analīze būtu jēgpilna. Pētījuma plāns sevī ietver vairākus soļus:

1. Empīriskā pētījuma metožu atlase.
2. Pētījuma bāzes izvēle.
3. Pētījuma bāzes administrācijas vēroto stundu protokolu analīze.
4. Aptaujas mērķauditorijas izvēle un aptaujas izveide.
5. Stundu vērošanas veidlapas izveide, stundu vērošana un analīze.
6. Mācību stundas ierosināšanas daļu metožu atlase.
7. Mācību stundas modelēšana un analīze, izmantojot atlasītās mācību stundu ierosināšanas daļas metodes.
8. Skolēnu atgriezeniskās saites novērtēšana un analīze.
9. Ieteikumi mācību stundas ierosināšanas daļai.

Tika veikta **vispārteorētiskās jeb zinātniskās literatūras analīze**, atkāpjot katras mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijas nepieciešamību izmantošanai mācību procesa organizācijā. Zinātniskās literatūras analīze sniedz pamatu, atbalstu un virzienu pētījumam, padarot to par labāk strukturētu un pamatotu.

Lai praksē noskaidrotu, vai mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijas ietekmē skolēnu mācīšanās motivāciju un izpratni, tika veikts empīriskais pētījums. Empīriskajam pētījumam tika izmantotas sekojošas datu vākšanas metodes:

1. **Anketēšana** - datu iegūšanas metode, kas sniedz visplašākos datu iegūšanas rezultātus (Špona, Čehlova, 2004, 79). Anketas ļauj iegūt daudzpusīgas atbildes no liela respondentu skaita, kas ir nepieciešamas pētniecības vai informācijas ieguves nolūkos.

2. **Pedagoģiskā novērošana** - nodrošina faktu kopsakarības teorijā un pedagoģiskajā realitātē (Špona, Čehlova, 2004, 90). Pedagoģiskās novērošanas metode ļauj novērtēt pedagoģu sniegumu, identificēt stiprās un vājās puses mācību procesā, izpētīt skolēnu attieksmi un

mācību pieredzi. Šī metode ir noderīga, lai uzlabotu mācību metodes, veicinātu skolēnu motivāciju un attīstību, kā arī izveidotu labāku mācību vidi visiem iesaistītajiem.

3. Pedagoģisko situāciju modelēšana un analīze - Pedagoģisko situāciju modelēšana un analīze ir metode, kurā tiek izstrādāti modeļi, šī pētījuma gadījumā stundas plāni, tie īstenoti pedagoģiskajā darbībā, lai tos pēc tam analizētu un saprastu, kā šīs situācijas ietekmē mācīšanās procesu, skolēnu attīstību un mācību rezultātus.

4. Skolēnu atgriezeniskās saites novērtēšana un analīze - atgriezeniskā saite nodrošina skolēna vajadzību realizāciju (Krastiņa, Pipere, 2004, 50). Skolēna atgriezeniskā saite sniedz informāciju skolotājam par skolēna mācīšanās motivāciju, sasniegumiem un mācību stundā apgūtā izpratni. Skolēnu atgriezeniskās saites novērtēšana un analīze ir process, kurā tiek vērtēta un analizēta informācija, ko skolēni sniedz par mācību procesu, savu izpratni, problēmām vai vēlmēm attiecībā uz mācībām. Šī informācija ir būtiska, lai uzlabotu mācību procesu un piedāvātu pielāgotas mācību metodes.

2.2. Latviešu valodas mācību mērķi

Vārdi ietekmē skolēnu uztveri. Valoda ir ļoti svarīga cilvēka domāšanai, tomēr De Bono min, ka tai ir arī trūkumi (De Bono, 2012, 109). Vārdu apgūšana valodas stundās nosaka skolēna uztveri, savukārt valodas primitīvisms uz to atstāj negatīvu ietekmi.

Valoda nosaka cilvēka sociālo mijiedarbību, kuras laikā tiek pilnveidotas sociālās prasmes. Atnākot digitālajam laikmetam, arvien vairāk grūtību skolēniem sagādā prasme iesaistīties sarunās. Skolēni arvien vairāk laika pavada, lietojot viedierīces, sazinās ar rakstisku ziņu palīdzību. Ģimenēs arvien mazāk notiek sarunu pie vakariņu galda. Valodas apguve lielā mērā notiek skolā, skolotājam organizējot pāru vai grupu darbus, pārrunājot dažādus tematus, nonākot pie kāda kopsaucēja (Bīdls, 99-103). Valodu mācīšana skolā var tikt apgrūtināta, ja mājās nenotiek reālas sarunas starp skolēnu un ģimenes locekļiem. Tad valodas mācība, notiekot tikai skolas vidē, var sagādāt grūtības.

Cilvēkam kā sabiedrības loceklim, valoda ir sazināšanās veids. Bērns runātprasmi apgūst kā vienu no pēdējiem savā attīstībā (Tūbele, 2002, 7). Savā dzimtajā valodā bērns iemācās izteikt savas domas, skolas vecumā, izteikt spiedumus, vērtējumus. Kopumā latviešu valodas apguve veicina indivīda izaugsmi, integrāciju sabiedrībā.

Mācību un audzināšanas saturā valoda ieņem ievērojamu vietu (Rudzītis, 2006, 65). Latviešu valoda ir daļa no kultūras mantojuma un identitātes. Mācoties valodu, cilvēki saglabā un attīsta savu saistību ar Latvijas kultūru, vēsturi un tradīcijām. Latviešu valodas mācība

sniedz iespēju iepazīt literatūru, vēsturi, tradīcijas un kultūru, piedaloties dažādos kultūras notikumos un pasākumos.

Sākumskolas posmā, rakstītprasme un lasītprasme ir divas būtiskākās lietas, kas jāapgūst skolēnam. Valodas zināšanas, lietošana un izpratne ietekmē cilvēka kultūras un sociālo dzīvi, jo visa pamatā ir saziņa (Kauliņa, Tūbele, 2012, 5). Tas nozīmē, ka latviešu valodas mācība sekmē cilvēku spēju efektīvi sazināties, izteikt savas domas un idejas, kā arī saprast citu cilvēku uzskatus un vēstījumus. Autores norāda, ka latviešu valodas zināšanām ir būtiska loma cilvēka karjeras veidošanā. Tas nozīmē, ka latviešu valodas zināšanas ir nepieciešamas, lai iegūtu izglītību Latvijas izglītības sistēmā un veiksmīgi apgūtu dažādas profesionālās jomas. Latviešu valodas zināšanu prasme ir vērtīga darba tirgū, jo daudzos profesionālajos laukos ir nepieciešama šī valoda augstā līmenī.

Latviešu valodas mācību mērķis ir veidot zināšanu, prasmju (valodas runas un rakstītprasmi) un valodas sistēmas izpratnes kopumu (Helviga, Rakēviča, 2008, 4). Autores min, ka latviešu valodas priekšmeta saturu veido:

- 1. Valodas kompetence.**
- 2. Komunikatīvā kompetence (saziņas situācijas).**
- 3. Sociokultūras kompetence.**

Autores ir izveidojušas secīgu latviešu valodas pamatprasību sadalījumu, balstoties uz izglītības standartā minētajām prasībām sākumskolas posmā (skat. 2.tabulu.)

2.tabula. Latviešu valodas prasmju sadalījums sākumskolā pēc I.Helvigas un I.Rakēvičas.

Klase	Prasības runai	Prasības rakstiem
1.klase	Veido saziņas tematam atbilstošus izteikumus. Atbild uz jautājumiem par mācību saturu. Stāsta par sevi. Atstāsta vienkāršu tekstu.	Glīti raksta burtus, tos pareizi savieno. Pareizi pieraksta vārdus. Veido vienkāršus paplašinātus teikumus. Pieraksta dienasgrāmatā uzdoto.
2.klase	Veido adresātam un saziņas tematam atbilstošus teikumus. Atbild uz jautājumiem, uzdod jautājumus par mācību saturu. Atstāsta dzirdētu, vienkāršu tekstu. Stāsta par dzirdēto, redzēto, lasīto.	Pareizi savieno burtus, rakstot vārdus un teikumus. Veido teikumus, atbilstoši teikuma pazīmēm. Raksta tekstu par sevi, par redzēto, dzirdēto. Raksta pašsacerētu tekstu. Veido mērķtiecīgu, sakarīgu un pabeigtu tekstu atbilstoši savam vecumam.
3.klase	Veido adresātam un saziņas tematam atbilstošus izteikumus.	Glīti un pareizi raksta vārdus un teikumus. Raksta tekstu par sevi, par redzēto, dzirdēto, lasīto, piedzīvoto vai pārdzīvoto.

	<p>Atbild un uzdod jautājumus par mācību saturu un interesējošām tēmām.</p> <p>Atstāsta lasītu un dzirdētu tekstu.</p> <p>Stāsta par sevi, piedzīvoto un pārdzīvoto, par redzēto, dzirdēto.</p> <p>Veido, intonatīvi pareizi stāstījuma, izsaukuma un jautājuma teikumus.</p> <p>Izmanto savas runas bagātināšanai sinonīmus un antonīmus.</p> <p>Ievēro apgūtās runas etiķetes normas.</p>	<p>Raksteveidā atstāsta lasīto un (vai) dzirdētu mācību vajadzībām un (vai) savām interesēm atbilstošu tekstu.</p> <p>Pieraksta ikdienā vai mācībām nepieciešamo informāciju.</p> <p>Veido mērķtiecīgu un pabeigtu tekstu.</p> <p>Veido tekstus ar apraksta vai vēstījuma elementiem.</p> <p>Raksta stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumus.</p> <p>Nosaka vārda skanisko sastāvu (skaņa, zilbe).</p>
4.klase	<p>Kopā ar skolotāju plāno adresātam, adresantam, saziņas tematam atbilstošus tekstus.</p> <p>Stāsta un (vai) atstāsta īsi.</p> <p>Uzstājas klases priekšā ar sagatavotu tekstu.</p> <p>Izrunā vārdus atbilstoši pareizrunas normām.</p>	<p>Veido tekstu atbilstoši saziņas tematam.</p> <p>Raksta tekstu atbilstoši adresātam, adresantam un nolūkam.</p> <p>Rakstveidā atstāsta vienkāršu lasītu un (vai) dzirdētu tekstu.</p> <p>Pieraksta informāciju mācību vajadzībām.</p> <p>Veido aprakstus un vēstījumus.</p> <p>Izmanto uzmetumu un (vai) melnrakstu teksta izveidē.</p> <p>Veido pēc izteikuma mērķa dažādus teikumus.</p> <p>Raksta vārdus atbilstoši pareizrunas normām.</p>

Noteikumos par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem minētas apgūstamās prasmes latviešu valodā, beidzot 3., 6. un 9. klasi.⁵ Pievēršot uzmanību lielajām idejām sākumskolas posmā, pamats ir tāds pats, kā I. Helvigas un I. Rakēvičas prasmju sadalījumam, tomēr izglītības standartā latviešu valodā satura nosaukumi ir minēti citi. Izglītības standartā minēts, ka latviešu valodas priekšmeta saturu veido:

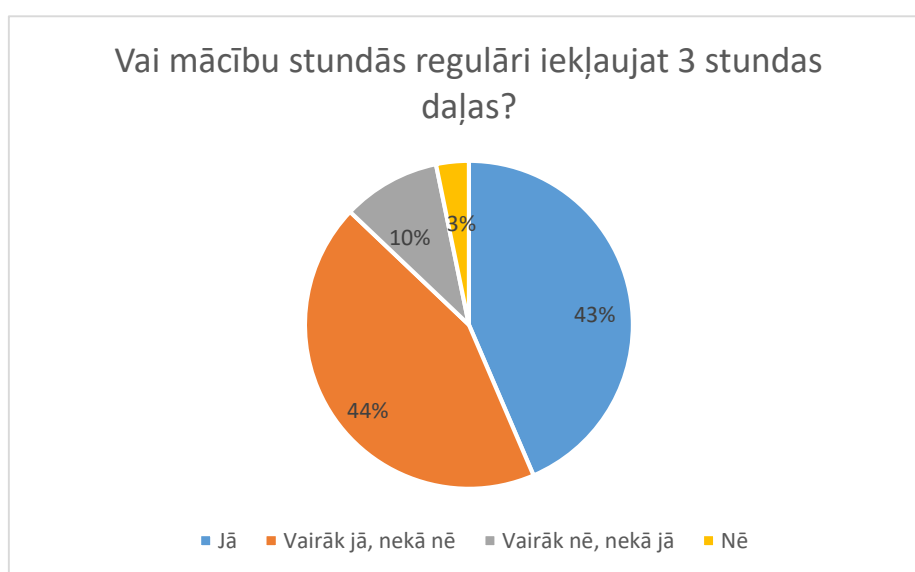
1. Saziņa kontekstā.
2. Teksts un tekstveide.
3. Valodas struktūra (Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem").

⁵ <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitiba-standartu-un-pamatizglitiba-programmu-paraugiem>

2.3. Ierosināšanas stratēģiju izmantošana latviešu valodas stundās

No 2023.gada novembra līdz decembrim, tika veikta aptauja, aicinot skolotājus atbildēt uz jautājumiem par mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijām, daloties labās prakses piemēros, uzrakstot, kādas metodes ikdienā izmanto latviešu valodas stundās. Aptaujā piedalījās 62 skolotāji. Aptauja sastāv no 10 jautājumiem, atbildēm pēc lineārās skalas, 1 atvērtais jautājums, kurā respondenti dalījās ar izmantotajām metodēm un paņēmieniem mācību stundas ierosināšanas daļā. (skat. 1.pielikums).

1. jautājums. Vai regulāri mācību stundas organizēšanā iekļaujat 3 stundas daļas - ierosināšana, apjēgšana, refleksija? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolotāji ikdienā mācību stundas plāno, iekļaujot iepriekš minētās 3 stundas daļas (skat.4. attēlu).

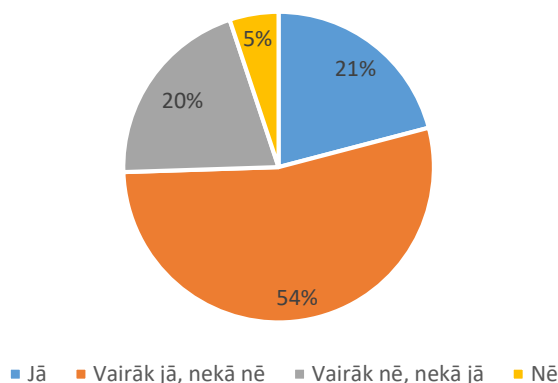

4.attēls. 3 stundas daļu iekļaušana mācību stundās.

43% no respondentiem atbildējuši, ka vienmēr mācību stundās iekļauj 3 stundu daļas. Gandrīz tik pat liels respondentu skaits, 44% atbildējuši, ka gandrīz vienmēr mācību stundās iekļauj 3 stundas daļas, savukārt 10% no aptaujātajiem, 3 stundas daļas mācību stundās vairāk neiekļauj, nekā iekļauj. Var secināt, ka skolotāji lielākoties pieturas pie standarta mācību stundas organizēšanas, izmantojot 3 mācību stundas daļas - ierosināšanu, apjēgšanu, refleksiju.

2.jautājums. Vai mācību stundās regulāri iekļaujat stundas ievaddaļu? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolotāji vadot mācību stundas regulāri iekļauj ierosināšanas daļu, izmantojot dažādas metodes un paņēmienus (skat. 5.attēlu).

Vai mācību stundās vienmēr iekļaujiet ierosināšanas daļu?

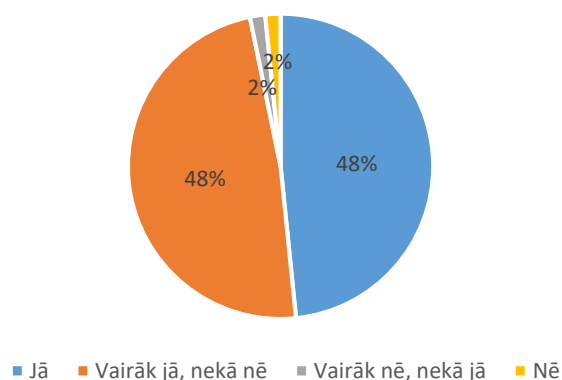

5.attēls. Ievaddaļas organizēšana mācību stundās.

Pēc iegūtajiem datiem var secināt, ka vairāk kā puse jeb 54% respondentu, mācību stundu organizēšanā izmanto mācību stundas ierosināšanas daļu, 21% aptaujāto gandrīz vienmēr izmanto, 20% izmanto reti, 5% respondenti neizmanto vispār, dodot priekšroku cita veida mācību stundas struktūrai. Var secināt, ka skolotāji iekļauj stundas ievaddaļu mācību stundās, tomēr daļa to dara neregulāri.

3.jautājums. Vai mācību stundas sākumā regulāri pievēršat skolēnu uzmanību? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolotāji mācību stundas ievaddaļā iekļauj uzmanības pievēršanu, kura ir viena no mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijām (skat. 6.attēlu.)

Vai mācību stundas sākumā regulāri pievēršat skolēnu uzmanību?

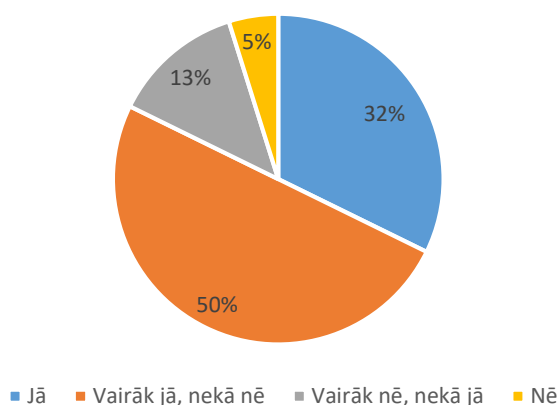
6.attēls. Uzmanības pievēršana mācību stundas ievaddaļā.

30 respondenti jeb 48% aptaujāto atbildēja, ka vienmēr pievērš skolēnu uzmanību. Tik pat liels respondentu skaits atbildēja, ka gandrīz vienmēr pievērš skolēnu uzmanību mācību

stundās, savukārt 2 respondenti šo ierosināšanas daļas stratēģiju neizmanto. Var secināt, ka skolotāji pievērš skolēnu uzmanību mācību stundās, un šī ierosināšanas daļas stratēģija ir nepieciešama stundas vadīšanā, atstājot pozitīvu ietekmi uz skolēnu.

4. jautājums. Vai regulāri stundās komunicējat sasniedzamo rezultātu? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolotāji informē skolēnus par stundas mērķi jeb sasniedzamo rezultātu, izmantojot ierosināšanas daļas otro stratēģiju (skat. 7.attēlu).

Vai regulāri stundās komunicējat sasniedzamo rezultātu?

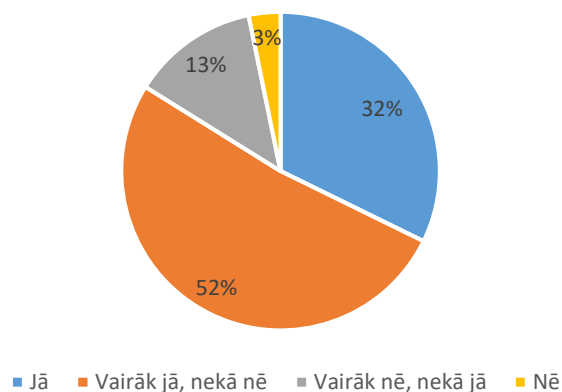

7.attēls. Sasniedzamā rezultāta komunicēšana mācību stundās.

32% respondenti ir atbildējuši, ka vienmēr stundās komunicē stundas sasniedzamo rezultātu, 50% respondentu gandrīz vienmēr. 13% respondentu to dara reti vai sasniedzamo rezultātu stundās nekomunicē. Tas parāda, ka skolēniem netiek izvirzīts stundas mērķis, netiek veicināta skolēna mācīšanās motivācija. Lielākā daļa respondentu sasniedzamo rezultātu ikdienā komunicē, tas nozīmē, ka skolēniem ir skaidrs stundas mērķis un mācīšanās motivācija tiek veicināta.

5. jautājums. Vai stundas sākumā regulāri aktivizējat skolēnu iepriekšējās zināšanas? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolotāji mācību stundās izmanto trešo ierosināšanas daļas stratēģiju - zināšanu aktivizēšanu (skat. 8.attēlu).

Vai stundas sākumā regulāri aktivizējat skolēnu iepriekšējās zināšanas?

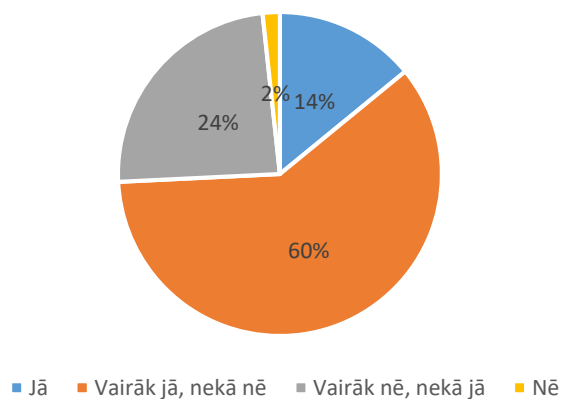

8.attēls. Zināšanu aktivizēšana mācību stundās.

32% respondenti atbildējuši, ka vienmēr aktivizē skolēnu zināšanas mācību stundās, 52% to dara regulāri, savukārt 13% aptaujāto to dara reti. Var secināt, ka skolēnu zināšanas vairumā mācību stundu tiek aktivizētas, tomēr tas netiek darīts vienmēr.

6. jautājums. Vai regulāri stundās veicat formatīvo vērtēšanu, lai pārlicinātos par skolēna izpratni? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolēnu izpratne par stundas tematu un prasmes tiek pārbaudītas (skat. 9.attēlu).

Vai regulāri stundās veicat formatīvo vērtēšanu, lai pārlicinātos par skolēna izpratni?

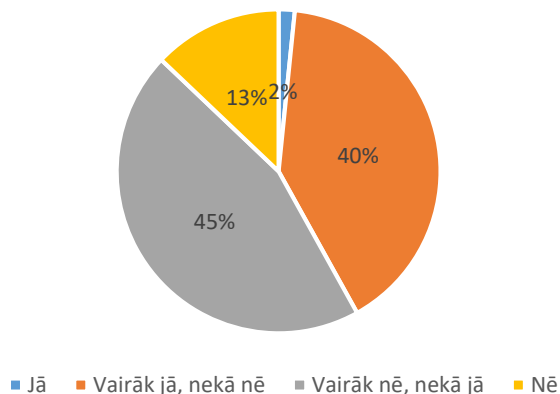

9.attēls. Formatīvās vērtēšanas izmantošana mācību stundās.

Aptaujas rezultāti parāda, ka tikai 14% aptaujāto skolotāju, katrā mācību stundā veic formatīvo vērtēšanu. 60% skolotāju to dara bieži, savukārt retāk skolēnus formatīvi novērtē 24% skolotāju. Var secināt, ka skolotāji mācību stundās novērtē skolēnu sniegumu un izpratni, veicot formatīvo vērtēšanu.

7. jautājums. Vai ikdienā rosināt skolēnus izvirzīt stundas mērķus? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolotāji sniedz iespēju pašiem skolēniem mācību stundas sākumā izvirzīt stundas mērķus, kas ir saistīts ar skolēnu mācīšanās motivācijas uzlabošanu (skat. 10. attēlu).

Vai ikdienā rosināt skolēnus izvirzīt stundas mērķus?

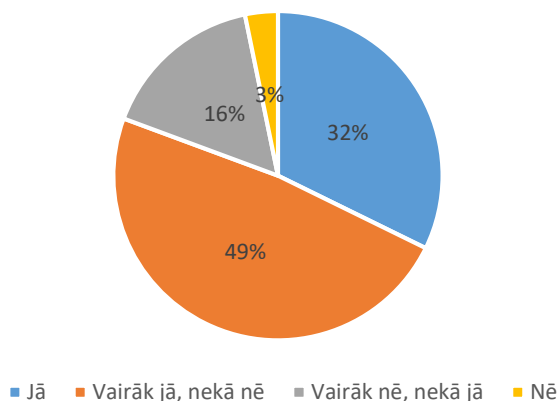

10.attēls. Skolēns izvirza stundas mērķus.

2% respondentu regulāri mudina skolēnus izvirzīt stundas mērķus, 40% to dara bieži, savukārt lielākā daļa, jeb 45% aptaujāto, to dara ļoti reti, vai nedara vispār. Var secināt, ka skolotāji jūtas droši, kad paši nosaka stundas sasniedzamo rezultātu, nevis atļauj to darīt skolēniem. Tas varētu būt saistīts ar laika trūkumu, tomēr jāņem vērā, ka skolēna izvirzītais mērķis ietekmēs mācību stundas diferenciaciju, individualizāciju un personalizāciju un prasīs lielāku uzmanību skolotājam, veicot formatīvo vērtēšanu.

8.jautājums. Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna uzvedību un iesaisti mācību procesā stundā? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolotāji uzskata, ka ierosināšanas daļas organizēšana mācību stundās ietekmē skolēna iesaisti un uzvedību (skat. 11. attēlu).

Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna uzvedību un iesaisti mācību procesā stundā?

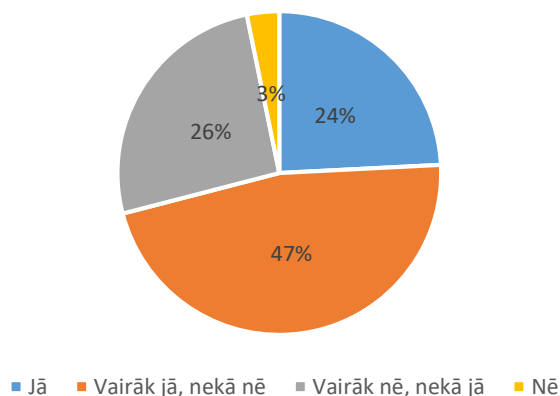

11. attēls. Ierosināšanas daļas ietekme uz skolēna iesaisti mācību procesā.

Apkopojot respondentu atbildes, redzams, ka 32% aptaujāto uzskata, ka ierosināšanas daļa ietekmē skolēna uzvedību un iesaisti mācību procesā. 49% vairāk piekrīt, nekā nepiekrīt, savukārt 16% uzskata, ka vairāk neietekmē, nekā ietekmē. 3% aptaujāto atbildēja, ka ierosināšanas daļa neietekmē skolēna uzvedību un iesaisti mācību procesā. Var secināt, ka vairums aptaujāto, skolā strādājošo skolotāju ir novērojuši un uzskata, ka ierosināšanas daļas organizēšana ietekmē skolēnu iesaisti un uzvedību.

9.jautājums. Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna izpratni? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai skolotāji uzskata, un savā pieredzē, praksē novērojuši, ka mācību stundas ierosināšanas daļas organizēšana ietekmē skolēnu izpratni (skat. 12. attēlu).

Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna izpratni?

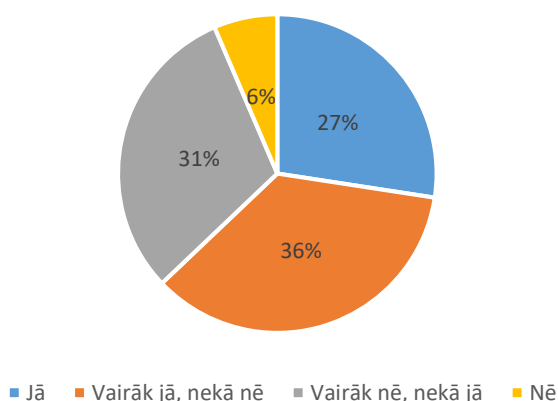

12. attēls. Ierosināšanas daļas ietekme uz skolēna izpratni.

24% aptaujāto uzskata, ka ierosināšanas daļas organizēšana mācību stundās ietekmē skolēnu izpratni. 47% uzskata, ka vairāk ietekmē, nekā neietekmē. 26% aptaujāto uzskata, ka ierosināšanas daļa vairāk neietekmē, nekā ietekmē skolēna izpratni, savukārt 3% uzskata, ka neietekmē. Var secināt, ka skolotājiem nav konkrētas atbildes, informācijas par to, vai šī stundas daļa ietekmē skolēna izpratni.

10.jautājums. Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna mācīšanās motivāciju? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai, pēc skolotāju domām, prakses, pieredzes, stundas ierosināšanas daļas organizēšana ietekmē skolēnu mācīšanās motivāciju (skat. 13. attēlu).

Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna mācīšanās motivāciju?

13.attēls. Ierosināšanas daļas ietekme uz skolēnu mācīšanās motivāciju.

27% aptaujāto respondentu uzskata, ka stundas ierosināšanas daļa ietekmē skolēnu mācīšanās motivāciju, 36% uzskata, ka vairāk ietekmē, nekā neietekmē, 31% uzskata, ka mācīšanās motivācija drīzāk netiek ietekmēta. 6% atbildējuši, ka mācīšanās motivācija nekādā veidā netiek ietekmēta, ja tiek organizēta ierosināšanas daļa. Var secināt, ka lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka ietekme uz skolēnu motivāciju ir vērojama. Respondentu domas krasi dalās.

11.jautājums. Kādas mācību stundas ierosināšanas daļas metodes izmantojat savās mācību stundās? Jautājuma mērķis ir noskaidrot, kādas metodes vai paņēmienus skolotāji visbiežāk izmanto savā ikdienā. Respondentu sniegtās atbildes ir sekojošas:

- Pārsteiguma momenti.
- Saruna, problēmu uzdevums, zināmo fakti atkārtojums.
- Video, audio materiālu izmantošana, dziesmas.
- Domu karte.

- Diskusija, prāta vētra.
- Spēles.
- Attēlu un uzskates materiālu izmantošana.
- Piemērs no sadzīves, pielietojums vai interesants uzdevums, kur jāpielieto apgūstamās zināšanas, prasmes.
- Atsevišķi vārdi uz tāfeles, kas rosina sākt domāt, jautājums. “Kahoot”, “mentimetre.”
- Ievadjautājumi, kāda jautājuma apspriešana pāros, balsošana, dalīšanās pieredzē.
- Mīklas, ātrās atbildes.
- Klasē noslēpts sasniedzamais rezultāts, uzrakstīts uz lapiņas.
- Atjautības uzdevums, video fragments ar uzvedinošo motīvu, problēmu devums, kuram nepieciešams risinājums.
- Interesants, ar tēmu saistīts stāsts, skaņdarbs kā mīkla, sasaistu ar ikdienu - kas tēmā saistīsies ar skolēna personīgo ikdienu, intriga par tēmu.
- Prezentācija un spēļu elementi.

Respondentu rakstītais vairākas reizes atkārtojās. Kā populārākās metodes un paņēmieni tika minēti video, audio, mīklu, attēlu kartīšu, spēļu elementu, diskusiju un prāta vētras izmantošana ierosināšanas daļā. Tāpat vairākas reizes tika minēts, ka sasniedzamais rezultāts ir paslēpts klases telpā un skolēniem tas ir jāatrod.

Apkopojot iegūto informāciju aptaujas datus, var secināt, ka:

1. Skolotāji, lielākoties, izmanto mācību stundas organizēšanā 3 stundu daļas – ierosināšanu, apjēgšanu, refleksijas daļu.
2. Skolotāji izmanto ierosināšanas daļu, organizējot mācību stundas.
3. Skolotāji regulāri veic formatīvo vērtēšanu, lai pārlicinātos par skolēnu izpratni.
4. Vairums skolotāju uzskata, ka ierosināšanas daļa vairāk ietekmē skolēna uzvedību un iesaisti mācību procesā.
5. Vairums skolotāju uzskata, ka ierosināšanas daļa ietekmē skolēnu izpratni.
6. Skolotāju domas dalās, vai ierosināšanas daļa ietekmē skolēnu mācīšanās motivāciju.
7. Skolotāji izmanto dažādas metodes un paņēmienus ierosināšanas daļas organizēšanā, ņemot vērā skolēnu vecumposmu, intereses un mācību priekšmeta specifiku.

2022./2023. mācību gadā, pētījuma bāzē X vidusskolā tika veikta stundu vērošana visās klases grupās, no 1. līdz 12. klasei, kuru veica skolas administrācija. Ar X vidusskolas administrācijas atļauju, iegūtie dati tika izmantoti šajā pētījumā ar mērķi, atspoguļot, cik

procentu skolotāju izglītības iestādē mācību stundas vadīšanā iekļauj visas mācību stundas daļas - ierosināšanas daļa, apjēgšanas un refleksijas daļa, kā arī, vai ierosināšanas daļā tika izmantotas mācību stundas ierosināšanas daļas stratēģijas. X vidusskolas administrācijas mācību stundu vērošanas mērķi bija:

1. Datu vākšana.
2. Atbalsta sniegšana.
3. Klašu kolektīvu izpēte.
4. Savstarpēja stundu vērošana.

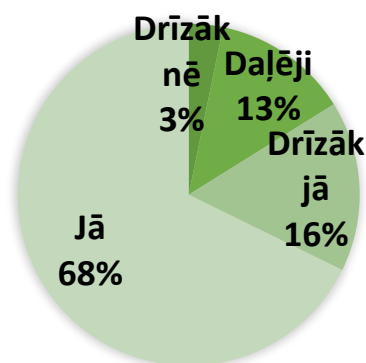
Stundu vērošanas laikā tika aizpildīts protokols (skat. 3. tabulu), pēc kura iegūtie dati tika apstrādāti un atspoguļoti statistikā. Kritēriji un dati iegūti no X vidusskolas, kura ir arī šī pētījuma bāze, pedagoģiskās padomes sēdes prezentācijas 2023. gada 2. jūnijā, kuru sagatavoja X vidusskolas direktora vietniece.

3.tabula. X vidusskolas mācību stundu vērošanas kritēriji administrācijai.

Stundu vērošana statistikas ieguvei

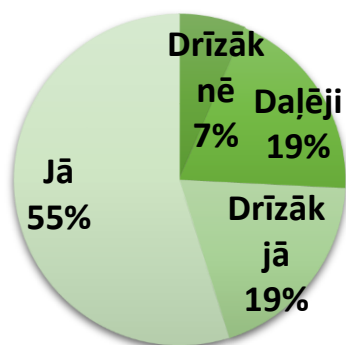
Kritērijs	Jā/ 4	Drīzāk jā/3	Daļēji/ 2	Drīzāk nē/1	Nav novērots/0
Sasniedzamais rezultāts					
Uzdevumu atbilstība					
Pašvadīta mācīšanās					
Atgriezeniskā saite					
Mācību stundās skolotāji izmanto dažādus digitālos risinājumus mācību satura apguvē					
Novērota diferenciacija/ individualizācija/ personalizācija					
Atbalsta sniegšana 5.6. progr. skolēniem					
Atbalsta sniegšana 5.8. progr. skolēniem					
Pedagoģa darbība liecina par stundas struktūras ievērošanu. (ierosināšana, apjēgšana un refleksija)					
Mācību stundās skolotāji realizē karjeras izglītību					

Skolas administrācija 2022./2023. mācību gadā novērojusi 78 mācību stundas, apmeklējot 95% no skolā strādājošajiem skolotājiem, kuri vada mācību stundas. Skolas administrācijai vērojot mācību stundas, tika iegūti dati par mācību stundas struktūru, mācību stundā iekļaujot visas mācību stundas daļas - ierosināšana, apjēgšana un refleksija. Dati atspoguļoti apla diagrammā (skat. 14.attēlu). Visas 3 mācību stundas daļas tika iekļautas 68% novērotajās stundās, savukārt, 3% stundās, šīs daļas drīzāk nebija, nekā bija. Var secināt, ka lielākoties skolotāji savās mācību stundās iekļauj 3 mācību stundas daļas un ievēro stundas struktūru, tai skaitā mācību stundas ierosināšanas daļu.

14.attēls. Mācību stundas struktūras ievērošana vērotajās mācību stundās X vidusskolā.

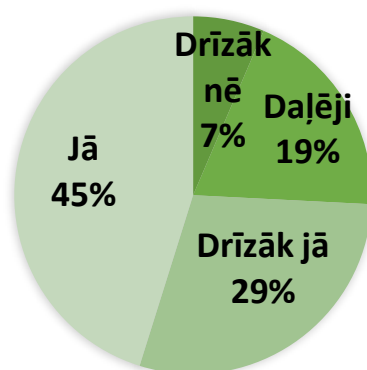
Balstoties uz gūtajiem datiem un analizējot rezultātus par skolas administrācijas vēroto mācību stundu struktūras ievērošanu, kā viens no vērošanas kritērijiem bija mācību stundas mērķa jeb sasniedzamā rezultāta izvirzīšana mācību stundās. Dati atspoguļoti apla diagrammā (skat. 15. attēlu). Dati parāda, ka mācību stundas ierosināšanas daļā, 55% novēroto stundu tika izvirzīts stundas mērķis jeb sasniedzamais rezultāts. Tas nozīmē, ka nedaudz vairāk kā pusē novēroto stundu, tika izvirzīts stundas mērķis. 7% novēroto stundu sasniedzamais rezultāts netika komunicēts, savukārt 19% stundu novērots daļēji. Tāpat 19% mērķa izvirzīšana vērtēta kā drīzāk jā.

15.attēls. Sasniedzamā rezultāta izvirzīšana mācību stundās X vidusskolā.

Sasaistot šos iegūtos datus ar teorētiskajā daļā atspoguļoto, var secināt, ka 45% novēroto stundu netika veicināta skolēna mācīšanās motivācija, kā arī netika veikta atgriezeniskā saite un skolēna pašvērtējuma novērtēšana, jo skolēnam nebija skaidri komunicēts stundas mērķis. To parāda arī iegūtie dati par atgriezeniskās saites sniegšanu skolēniem (skat. 16. attēlu). Dati parāda, ka 45% vērotajās mācību stundās tika novērota atgriezeniskās saites

sniegšana, 29% drīzāk jā, 7% novēroto stundu, atgriezeniskās saites sniegšana drīzāk nebija, savukārt 19% bija vērojamas daļēji.

16.attēls. Atgriezeniskās saites sniegšana X vidusskolā.

Apkopojot X vidusskolas administrācijas iegūtos datus, var secināt, ka:

1. Lielākā daļa X vidusskolas skolotāji ievēro mācību stundas struktūru, iekļaujot 3 stundas daļas, tai skaitā ierosināšanas daļu.
2. Vairāk kā puse no skolotājiem X vidusskolā mācību stundas ierosināšanas daļā izvirza un komunicē skolēniem sasniedzamo rezultātu, tādā veidā veicinot skolēnu izpratni par mācību stundas tēmu un mācīšanās motivāciju.
3. Atgriezenisko saiti par padarīto skolēniem sniedza 45% skolotāju, kas ir salīdzinoši maz, ņemot vērā, ka atgriezeniskā saite palīdz skolotājam iegūt informāciju, vai stundā izvirzītais sasniedzamais rezultāts ir sasniegts, apgūts.

Jāņem vērā, ka skolotāji tika iepriekš informēti par stundu vērošanas no administrācijas puses, tāpēc stundas tika plānotas atbilstoši stundas struktūrai un Ganjē 9 mācību notikumiem.

2.4. Pētījuma rezultāti

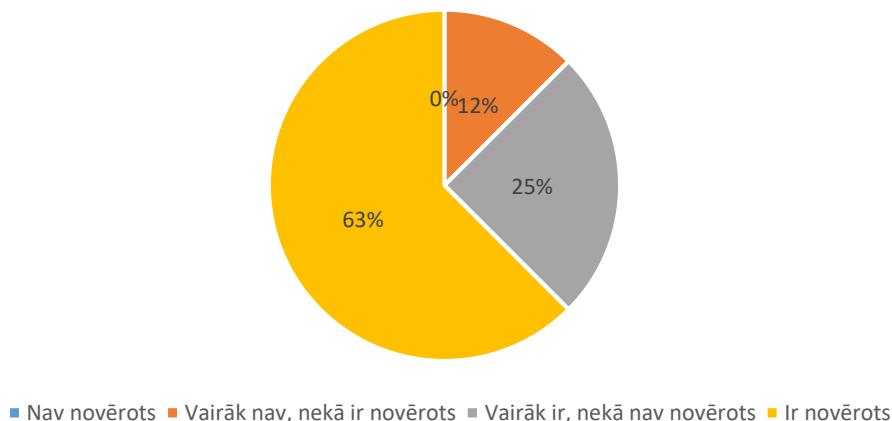
2.4.1. Pētījuma rezultāti stundu vērošanai pētījuma bāzē

Novērojums ir veikts 2023.gada maijā un no 2023.gada septembra līdz decembrim X sākumskolā. Novērojums tika veikts 4 dažādās klašu grupās sākumskolā, lai noskaidrotu, vai skolotāji sākumskolā mācību stundās iekļauj mācību stundas ierosināšanas daļu un kādas metodes un paņēmienus izmanto. Pirms stundu vērošanas, tika sagatavots vērošanas protokols, iekļaujot tajā Ganjē 9 mācību notikumus, lai sekotu līdz 3 stundas daļām (skat. 2.pielikumu). Uzmanība tika vērsta uz mācību stundas ierosināšanas daļu, novērtējot, vai tika izmantota uzmanības pievēršana, sasniedzamā rezultāta komunicēšana un iepriekšējo zināšanu aktivizēšana. Tāpat tika vērota skolēnu iesaiste mācību procesā, klases mikroklimats un stundas refleksijas daļa, kurā skolēns veic pašvērtējumu, lai noskaidrotu, vai skolēnam ir izpratne par stundas tēmu kopumā. Stundas notikumi tika vērtēti skalā no 0-3, izvirzot šādus kritērijus:

1. 0 - nav novērots
2. 1 - vairāk nav, nekā ir novērots
3. 2 - vairāk ir, nekā nav novērots
4. 3 - ir novērots.

Tika novērotas 8 mācību stundas. Skolotāji dažas dienas iepriekš tika informēti par apmeklējumu. Analizējot novēroto stundu protokolus un apkopojot datus, var secināt, ka visi skolotāji ievēro stundu struktūru, iekļaujot 3 stundu daļas – ierosināšanu, apjēgšanas, refleksijas daļu. Vērtējot skolotāju ierosināšanas daļas stratēģiju izmantošanu stundās, var secināt, ka uzmanības pievēršana tiek izmantota regulāri (skat. 17. attēlu). Par to liecina skolēnu uzvedība stundas sākumā un ieradums piecelties, lai sāktos stunda.

Uzmanības pievēršana vērotajās stundās

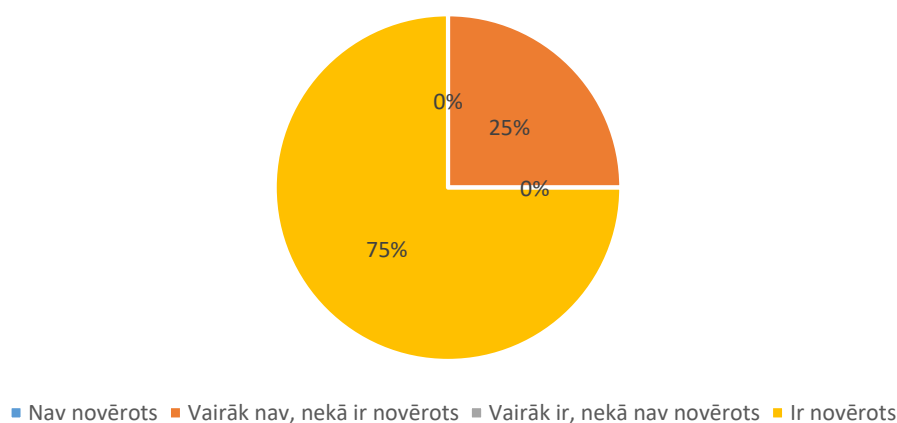
17.attēls. Uzmanības pievēršana vērotajās stundās.

Stundās uzmanību pievērš 63% skolotāju, kuru latviešu valodas stundas tika novērotas. 25% stundās uzmanības pievēršana vairāk tika, nekā netika novērota, ko var pamatot ar neefektīvu uzmanības pievēršanas paņēmieni izmantošanu, vai to neatbilstību skolēnu vecumposmam. 12% novēroto stundu, uzmanības pievēršana netika novērota.

Analizējot mācību stundu, kurā uzmanības pievēršana netika organizēta, varēja novērot, ka skolēniem uz galda nebija nepieciešamo mācību līdzekļu, tiklīdz tie bija nepieciešami, skolēni sāka tos meklēt, klasē veidojot troksni, kas būtiski traucēja citiem skolēniem.

Novērojot sasniedzamā rezultāta komunicēšanu mācību stundās, var secināt, ka skolotāji lielākoties iepazīstina skolēnus ar stundas mērķi (skat. 18.attēlu).

Sasniedzamā rezultāta komunicēšana vērotajās stundās

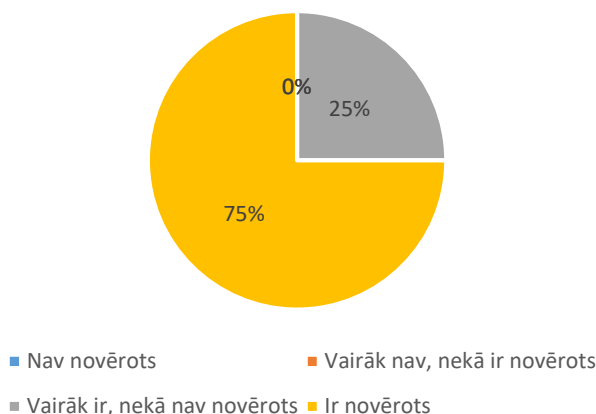
18.attēls. Sasniedzamā rezultāta komunicēšana vērotajās stundās.

75% novēroto stundu varēja novērot sasniedzamā rezultāta komunicēšanu, jeb skolēnu iepazīstināšanu ar stundas mērķi. 25% stundu, vairāk netika, nekā tika novērots. Skolēni zināja stundas tēmu, tomēr, kāds ir mērķis, par to netika informēti. Var secināt, ka skolotāji sniedz skolēniem informāciju par stundas sasniedzamo rezultātu, kas palīdz skolēnam mācību procesā, izprotot stundas tēmu, uzdevumus un ļauj skolēnam veikt pašnovērtējumu.

Mācību stundās, kurās sasniedzamā rezultāta komunicēšana vairāk netika novērota, varēja manīt, ka skolēni iesaistījās mācību procesā, tomēr, bija vairāki skolēni, kuri skolotājam pārjautāja, kādi ir veicamie uzdevumi, jeb, kas jādara? Vienā no novērotajām stundām, kurā netika komunicēts sasniedzamais rezultāts, tika novērots, ka skolēni, veicot pašnovērtējumu, daļēji spēja atbildēt uz kontroljautājumiem, savukārt citā stundā skolēnos bija vērojams apmulsums, jo novērtējot savas zināšanas, netika izvirzīti konkrēti vērtēšanas kritēriji, kas sagādā skolēnam problēmas veikt refleksiju, ja nav zināms arī stundas mērķis.

Novērojot mācību stundas, tika pievērsta uzmanība iepriekšējo zināšanu aktivizēšanai ierosināšanas daļā, kas palīdz skolēnam atcerēties iepriekš apgūto, to saistot ar jaunajām zināšanām, radot zināšanu pēctecību (skat. 19. attēlu).

Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana vērotajās stundās

19.attēls. Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana vērotajās stundās.

75% stundās tika novērota iepriekšējo zināšanu aktivizēšana. Tika novērots, ka skolēni, atkārtojot iepriekš apgūto, veiksmīgāk izpildīja skolotājas piedāvātos mācību uzdevumus, ko atspoguļoja skolotājas atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem refleksijas daļā. Var secināt, ka ierosināšanas daļā aktivizējot iepriekšējās zināšanas, tiek veicināta skolēna izpratne par mācību tēmu, kas, savukārt, veicina skolēna mācīšanās motivāciju.

Tālākā uzmanība, vērojot mācību stundas, tika pievērsta skolotāja atgriezeniskās saites sniegšanai, kas parāda skolēna izpratni par mācību tēmu (skat. 20.attēlu).

Atgriezeniskās saites sniegšana vērotajās stundās

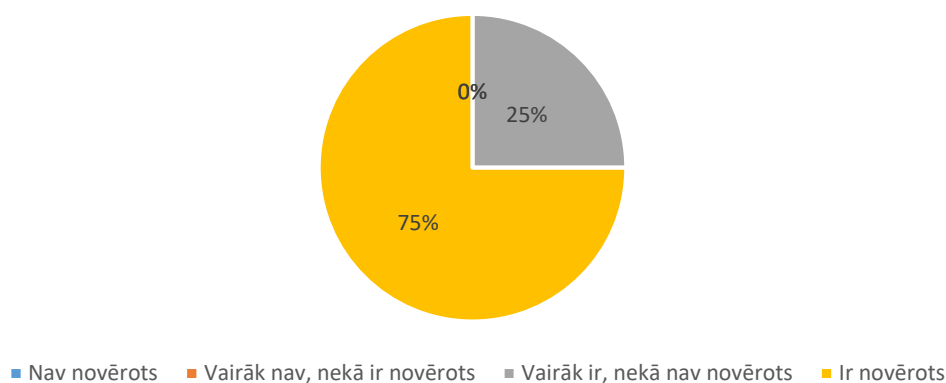

20.attēls. Atgriezeniskās saites sniegšana vērotajās stundās.

Vērojot latviešu valodas stundas X sākumskolā, visās novērotajās stundās tika sniegta atgriezeniskā saite skolēnam, kas sniedza skolotājam informāciju par skolēna izpratni un zināšanām, kā arī skolēnu formatīvi novērtējot. Var secināt, ka skolotāji regulāri sniedz skolēniem atgriezenisko saiti un novērtē skolēnu zināšanas, veicot formatīvo vērtēšanu, tomēr, jāņem vērā, vai vērtēšana ir objektīva, ja skolēnam netika komunicēts stundas sasniedzamais rezultāts, un aktivizētas iepriekšējās zināšanas, kas veicina skolēna izpratni.

Kā pēdējā stratēģija, kurai tika pievērsta uzmanība, novērojot mācību stundas, ir skolēna zināšanu novērtēšana, jeb pašvērtējums, kas ļauj skolotājam novērtēt skolēna sniegumu un mācīšanās motivāciju (skat. 21. attēlu).

Skolēnu zināšanu novērtēšana, pašvērtējums vērotajās stundās

21.attēls. Skolēnu zināšanu novērtēšana, pašvērtējums vērotajās stundās.

75% novēroto stundu, jeb 6 no 8 stundām tika novērota skolēnu pašvērtējuma sniegšana, kas parāda skolēna izpratni pēc viņa domām, kā arī sniedz skolotājam informāciju par skolēna mācīšanās motivāciju stundas laikā. 25% stundu, jeb 2 no 8 stundām skolēna pašvērtējuma sniegšana vairāk tika, nekā netika novērota. Tas saistīts ar to, ka skolēnam sevi novērtējot, netika izvirzīti vērtēšanas kritēriji, pēc kuriem šo pašvērtējumu veikt, tāpēc, skolotājam iegūtā informācija netiek uzskatīta par vērā ņemamu.

Veicot novērošanu X sākumskolā vairākās klašu grupās un analizējot iegūtos datus, var secināt, ka:

1. Skolotāji mācību stundās ievēro stundas struktūru, izmantojot 3 stundu daļas – ierosināšanas, apjēgšanas un refleksijas daļas.
2. Skolotāji pievērš skolēnu uzmanību, sākoties mācību stundām. Skolēnos ir vērojami ieradumi, skolotājam pievēršot skolēnu uzmanību.

3. Gadījumos, kad skolēnu uzmanība netiek pievērsta, vērojama atsevišķu skolēnu negatīvība mācību stundai, kas traucē citiem skolēniem.
4. Skolotāji izvirza stundas sasniedzamos rezultātus, to dara regulāri, jo skolēni zina, kur tos meklēt, piemēram, pirms stundas uzrakstītus uz tāfeles.
5. Izvirzot stundas sasniedzamo rezultātu, var novērot, ka skolēnos ir lielāka izpratne par stundā mācīto. To parāda skolotāja atgriezeniskās saites sniegšana un formatīvā novērtēšana.
6. Ja ierosināšanas daļā iekļauj iepriekšējo zināšanu aktivizēšanu, sniedzot atgriezenisko saiti, var novērot, ka skolēniem ir lielāka izpratne par apgūstamo stundas tēmu un arī skolēna pašvērtējums ir pozitīvāks, kas nozīmē, ka iepriekšējo zināšanu aktivizēšana ir cieši saistīta ar skolēna mācīšanās motivāciju.

Pētījuma jautājums, vai skolēnu izpratne un mācīšanās motivācija mācību procesā latviešu valodas stundās uzlabojas, ja tiek plānota un vadīta mācību stundas ierosināšanas daļa un ņemtas vērā stundas ierosināšanas daļas stratēģijas, netika atbildēts, jo visās vērotajās mācību stundās tika organizēta mācību stundas ierosināšanas daļa, iekļaujot ierosināšanas daļas stratēģijas.

2.4.2. Pētījuma rezultāti pedagoģiskās situācijas modelēšanai

Lai atbildētu uz pētījuma jautājumu, vai skolēnu izpratne un mācīšanās motivācija mācību procesā latviešu valodas stundās uzlabojas, ja tiek plānota un vadīta mācību stundas ierosināšanas daļa un ņemtas vērā stundas ierosināšanas daļas stratēģijas, tika veikta pedagoģiskā procesa modelēšana. Pētījums tika veikts X sākumskolas 3.b klasē. Klasē mācās 17 skolēnu, 10 puīšu un 7 meitenes. Skolēniem tika vadītas 10 latviešu valodas stundas laika posmā no 2023.gada septembra līdz 2023.gada novembra beigām. Ņemot vērā pētījuma daļu, kurā tika novērotas visas mācību stundas daļas, tai skaitā ierosināšanas daļa, 4 latviešu valodas stundas tika plānotas pēc Gaņņē 9 mācību notikumiem, ievērojot stundas struktūru un iekļaujot 3 mācību stundas daļas – ierosināšanas daļu, apjēgšanas un refleksijas daļu. 6 no vadītajām stundām tika plānotas, iekļaujot 2 stundu daļas – apjēgšanas un refleksijas daļu. Mācību stundas gaita atspoguļota stundu vadīšanas protokolos (skat. 3.pielikumu). Modelējot mācību stundas, par pamatu tika ņemti noteikumi par valsts pamatizglītības standartu ⁶ un Skola2030 programmas paraugs latviešu valodā 3.klasei, lai izvirzītu mācību stundām tematam atbilstošus

---

⁶ <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>

sasniedzamos rezultātus. Ierosināšanas daļas stratēģijās tika izmantotas metodes un paņēmieni, ar kuriem dalījušies skolotāji iepriekš analizētajā aptaujā.

Balstoties uz 1. nodaļas literatūras analīzi, lai novērtētu skolēna izpratni un mācīšanās motivāciju stundās, kurās tika īstenota ierosināšanas daļa, izmantojot ierosināšanas daļas stratēģijas, tika izvirzīti kritēriji un rezultāti atspoguļoti tabulā (skat. 4.tabulu), kas mācību stundas refleksijas daļā, sniedzot skolēnam atgriezenisko saiti, veicot formatīvo vērtēšanu un skolēnu pašvērtējumu, kā arī labojot skolēna veiktos darbus, parāda, vai skolēni ir izpratuši stundas tēmu, un bija motivēti mācībām. Katras modelētās stundas beigās skolēni veica pašvērtējumu, kuru atzīmēja mācību stundas pašvērtējuma lapā (skat.4.pielikumu). Katrai mācību stundai formatīvās vērtēšanas snieguma līmeņa apraksts atšķiras atkarībā no sniedzamā rezultāta un uzdevuma.

4.tabula. Iegūtie rezultāti, iekļaujot ierosināšanas daļu latviešu valodas stundās.

1.stunda. Izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Veido domu karti par darbības vārdiem)			
Kritēriji izpratnes novērtēšanai:	Skolēnu skaits	Kritēriji mācīšanās motivācijas novērtēšanai:	Skolēnu skaits
Uzdevums veikts bez kļūdām.	12	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	14
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	3	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	2
Uzdevums veikts kļūdaini.	2	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	1
2.stunda. Izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Nosaka vārdu piederību vārdšķirai).			

Uzdevums veikts bez kļūdām.	11	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	14
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	5	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	2
Uzdevums veikts kļūdaini.	1	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	1
3.stunda. Izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Kārto dotos vārdus alfabēta secībā).			
Uzdevums veikts bez kļūdām.	9	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	13
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	6	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	4
Uzdevums veikts kļūdaini.	2	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	0
4.stunda. Izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Meklē tekstā vienādas nozīmes vārdus).			
Uzdevums veikts bez kļūdām.	9	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	12

Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	6	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	5
Uzdevums veikts kļūdaini.	2	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	0

Apkopojot iegūtos datus pēc stundu vadīšanas X sākumskolas 3.klasē, stundas struktūrā iekļaujot ierosināšanas daļas stratēģijas, var secināt, ka:

1. Skolēni mācību stundu laikā bija aktīvi, iesaistījās visās piedāvātajās aktivitātēs.
2. Tika novērota skolēnu aizrautība un centība paveikt stundā paredzētos uzdevumus.
3. Nebija vērojamas izteiktas uzvedības problēmas.
4. Lielākā daļa klases skolēnu uzdevumus veikuši bez kļūdām, vai dažām kļūdām, kas parāda skolēnu izpratni par stundas tēmu.
5. Skolēni pozitīvi vērtē savu attieksmi mācību stundās, pat, ja uzdevums ir sagādājis nelielas problēmas.

Lai noskaidrotu atbildi uz pētījuma jautājumu, X sākumskolas 3.b klasē tika modelētas 6 mācību stundas, kurās nav ierosināšanas daļas. Skolēnu izpratne un mācīšanās motivācija mācību stundās tika vērtēta pēc tādiem pašiem kritērijiem, kā modelējot stundas, kurās ierosināšanas daļa ir iekļauta. Kritēriji un iegūtā informācija tika atspoguļoti tabulā (skat. 5.tabulu).

5.tabula. Iegūtie rezultāti, neiekļaujot ierosināšanas daļu latviešu valodas stundās.

1.stunda. Nav izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Grupē lietvārdus – dzīvas būtnes, vielas, priekšmeti, utt.)			
Kritēriji izpratnes novērtēšanai:	Skolēnus skaits	Kritēriji mācīšanās motivācijas novērtēšanai:	Skolēnu skaits
Uzdevums veikts bez kļūdām.	8	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un	7

		līdzdalību mācību stundā.	
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	5	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	8
Uzdevums veikts kļūdaini.	4	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	2
2.stunda. Nav izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Nosaka lietvārda dzimti un skaitli).			
Uzdevums veikts bez kļūdām.	5	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	5
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	6	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	4
Uzdevums veikts kļūdaini.	6	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	8
3.stunda. Nav izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Loka lietvārdus, atbilstoši lietvārdu locījumiem).			
Uzdevums veikts bez kļūdām.	5	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	5
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	7	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un	8

		līdzdalību mācību stundā.	
Uzdevums veikts kļūdaini.	5	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	4
4.stunda. Nav izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Raksta pilnus teikumus, pārveido lietvārdus atbilstoši jautājumam).			
Uzdevums veikts bez kļūdām.	7	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	6
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	4	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	6
Uzdevums veikts kļūdaini.	6	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	5
5.stunda. Nav izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Raksta skaitļus ar vārdiem)			
Uzdevums veikts bez kļūdām.	11	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	10
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	4	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	3
Uzdevums veikts kļūdaini.	2	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu	4

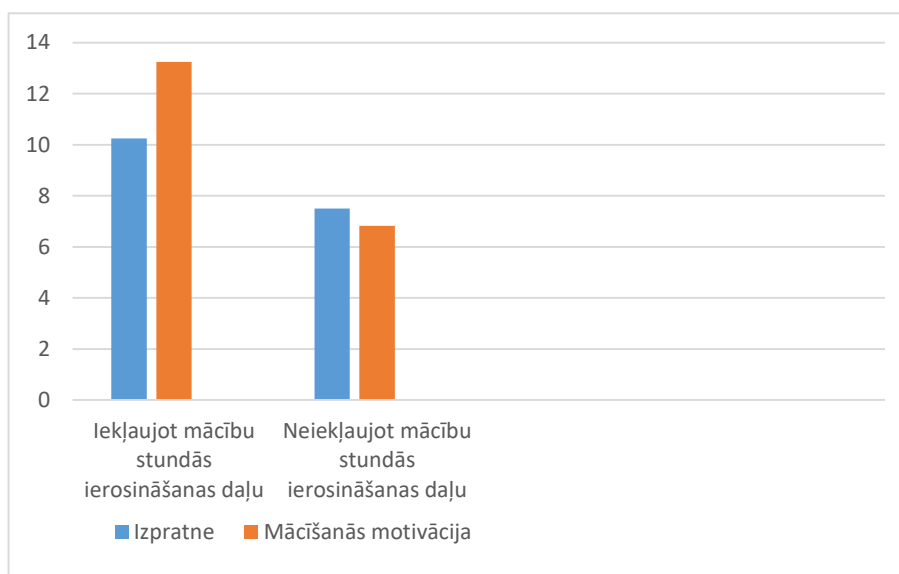
		un līdzdalību mācību stundā.	
6.stunda. Nav izmantota ierosināšanas daļa un tās stratēģijas. (Raksta vienkāršus nepaplašinātus teikumus, prot tos atrast tekstā).			
Uzdevums veikts bez kļūdām.	9	Pozitīvi novērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	8
Uzdevums veikts ar dažām kļūdām.	5	Viduvēji vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	6
Uzdevums veikts kļūdaini.	3	Negatīvi vērtē savu mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā.	3

Analizējot vadītās stundas un iegūtos datus pēc stundu modelēšanas X sākumskolas 3.b klasē, mācību stundas struktūrā neiekļaujot ierosināšanas daļas stratēģijas, var secināt, ka:

1. Skolēni zemāk novērtēja savu sniegumu un līdzdalību mācību stundās, nekā iepriekš, kad tika iekļauta ierosināšanas daļa latviešu valodas stundās.
2. Daļai skolēnu nebija izpratnes par veicamo uzdevumu.
3. Skolēni pauda neapmierinātību ar ķermeņa valodu, nebija pozitīva klases atmosfēra.
4. Stundas laikā bija daudz jautājumu no skolēnu puses, neizprotot uzdevuma nosacījumus vai bija radušās neskaidrības par apgūstamo vielu kopumā.
5. Tika novērots, ka skolēniem pasliktinājās mācīšanās kvalitāte, kā arī vērojamas koncentrēšanās spēju zudums.
6. No skolēnu puses netika novērota aktīva iesaistīšanās mācību procesā.

Apkopojot iegūtos datus, tika sastādīta diagramma, lai uzskatāmā veidā varētu atspoguļot skolēnu izpratnes un mācīšanās motivācijas dinamikas rādītājus, modelējot stundas ar un bez stundas ierosināšanas daļām (skat. 22.attēlu). Attēlotie rādītāji tika iegūti, aprēķinot vidējo aritmētisko skaitli kritērijiem - uzdevums veikts bez kļūdām un pozitīvi novērtē savu

mācību sniegumu un līdzdalību mācību stundā, izmantojot augstāko no kritērijiem, kas parāda skolēnu skaitu attiecībā pret kritērijiem ar augstākajiem sasniegumiem.

22.attēls. Skolēnu izpratnes un mācīšanās motivācijas rādītāji.

Pēc pētījumā iegūto datu apstrādes un analīzes, var secināt, ka ierosināšanas daļa būtiski ietekmē gan skolēnu izpratni, gan mācīšanās motivāciju latviešu valodas stundās. **Veiktais pētījums apstiprina pētījuma jautājumu.** - vai skolēnu izpratne un mācīšanās motivācija mācību procesā latviešu valodas stundās uzlabojas, ja tiek plānota un vadīta mācību stundas ierosināšanas daļa un ņemtas vērā stundas ierosināšanas daļas stratēģijas? Skolēnu izpratne un mācīšanās motivācija mācību stundās latviešu valodā uzlabojas, ja tiek plānota un vadīta mācību stundas ierosināšanas daļa un ņemtas vērā stundas ierosināšanas daļas stratēģijas.

Secinājumi

1. Ierosināšanas daļa ir svarīga, jo tā sniedz iespēju piesaistīt skolēnu uzmanību, radot interesi un motivāciju mācību procesā latviešu valodas stundās.
2. Ierosināšanas daļas stratēģiju izmantošana latviešu valodas stundās būtiski ietekmē skolēnu mācīšanās motivāciju un uzlabo skolēna sniegumu un zināšanu novērtēšanu.
3. Visas stundas daļas ir cieši saistītas un atkarīgas viena no otras.
4. Uzmanības pievēršana veicina skolēna veiksmīgu iesaistīšanos mācību procesā, efektīvu mācīšanos, un uzlabo skolēna mācību rezultātus valodas jomā.
5. Sasniedzamā rezultāta komunikēšana palīdz skolēnam izprast, kādi latviešu valodas mācību mērķi ir jāsasniedz, uzlabo mācīšanās motivāciju un sasniegumus.
6. Izvirzot sasniedzamo rezultātu, skolēnam ir iespēja novērtēt savus darbības soļus un apgūtās prasmes un zināšanas.
7. Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana pozitīvi ietekmē skolēna mācīšanās motivāciju, jo skolēnam ir skaidrība, kā iepriekšējās zināšanas tiek saistītas ar jauno informāciju.
8. Ierosināšanas daļas stratēģijas latviešu valodas stundās veido labvēlīgu mācību vidi un palīdz skolēnam virzīties uz sasniegumiem.

Ieteikumi mācību stundas ierosināšanas daļai

Atziņa: *Mācību stundas ierosināšanas daļa ir kā iesildīšanās pirms aktīvas sporta stundas vai treniņa. To neizmantošana atstāj sekas uz sportistu un pašu procesu.*

1. Izmantojiet pēc iespējas daudzveidīgākas metodes un paņēmienus latviešu valodas mācību stundas ierosināšanas daļā.
2. Izvēlieties metodes un paņēmienus, kuri ir atbilstoši latviešu valodas mācību priekšmeta specifikai un skolēnu vecumposmam.
3. Sākot stundu, esiet pozitīvs, smaidiet, lai radītu siltu un atvērtu vidi mācībām, tas mazinās skolēnu stresu un spriedzi klasē, radot labvēlīgu un atbalstošu mācību vidi skolēnam.
4. Pievērsiet skolēna uzmanību stundai, izmantojot spēļu elementus, radot intrigu par stundā sagaidāmo, uzdotot jautājumus, kas stimulē domāšanas procesu, veicinot skolēnu interesi jau no pirmās stundas minūtes, apgūstot latviešu valodu.
5. Vienmēr informējiet skolēnus par stundas sasniedzamo rezultātu, tādā veidā uzlabojot skolēna mācīšanās motivāciju un interesi.
6. Ieinteresējiet skolēnus, iesaistot kopēju mērķu izvirzīšanā, vai padarot sasniedzamā rezultāta komunicēšanu interesantu un daudzveidīgu, piemēram, paslēpjot to klases telpā vai izspēlējot mēmo šovu par vārdšķirām.
7. Veltiet laiku iepriekšējo zināšanu aktivizēšanai mācību stundas ierosināšanas daļā, tas ļaus skolēnam nostiprināt esošās zināšanas un saistīt tās ar jaunajām, veicinot skolēna izpratni par apgūstamo tematu latviešu valodā un uzlabojot skolēna mācīšanās motivāciju.
8. Mācību stundas ierosināšanas daļā izmantojiet vizuālos palīglīdzekļus, tas padarīs latviešu valodas stundu interesantāku un atmiņā paliekošāku.
9. Iesaistiet interaktīvus uzdevumus, lai rosinātu skolēnu interesi un uzlabotu mācīšanās motivāciju.
10. Esiet dzīvespriecīgs un pievienojiet latviešu valodas stundas ierosināšanas daļai nedaudz humora, tādā veidā veicinot pozitīvu klases atmosfēru, piesaistot skolēnu uzmanību un radot pozitīvu turpmākās stundas noskaņu.

Literatūras un citu avotu saraksts

1. Albrehta, Dz. (2001). *Didaktika*. Rīga: RaKa.
2. Alens, Dž., Nerne, Dž. (2000). *Skolēna izaugsmes veicināšana. Palīgs klases audzinātājam*. Skolu atbalsta centrs.
3. Baltušīte, R. (2006). *Skolotāja loma mācīšanās motivācijā*. Rīga: Izdevniecība RaKa.
4. Baumanē, I. (2022.) *Efektīva mācību stunda. Labās prakses piemēri: Atgriezeniskā saite un formatīvā vērtēšana*. Metodiskais materiāls. Pieejams:
https://www.rvvg.lv/metodiskais-centrs/docs/Efektiva%20stunda_LP%20piemeri.pdf
[sk. 18.12.2023.]
5. Beļickis, I. (2000). *Vērtīborientētā mācību stunda*. Rīga: RaKa.
6. Bikše, K. (2009). *Lūdz skolotāj... Ievadlekciju kurss mūsdienu pozitīvajā pedagogijā. Lekciju konspekts. 3. daļa*. SIA "Skola un ģimene."
7. Bīdls, F. (2010). *Tu to vari! Kā palīdzēt savam bērnam skolā izcelties*. Izdevniecība Avots.
8. Curwin, R. (2013). *Your Lesson's First Five Minutes: Make Them Grand*. Pieejams:
<https://www.edutopia.org/blog/first-five-minutes-richard-curwin>
9. Čehlova, Ž., Grinpauks, Z. (2003). *Skolēnu integratīvo prasmju veidošanās. Teorija. Pieredze. Prakse. Pedagoģiskā bibliotēka*. Rīga: Raka.
10. De Bono, E. (2009). *Sešas domāšanas cepures*. Apgāds Zvaigzne ABC.
11. De Bono, E. (2012). *Domā! Kamēr nav par vēlu*. Apgāds Zvaigzne ABC.
12. *Erasmus + projekts. (2017.) "Pedagogu plānošanas prasmes kompetenču izglītībā"*. Rokasgrāmata skolotājiem. Pieejams:
<https://sites.google.com/valmiera.edu.lv/rokasgramata/s%C4%81kums?authuser=0>
[sk. 18.12.2023.]
13. Gagné, R. M., Medsker, K. (1996). *The Conditions of Learning: Training applications*. Amerikas Savienotās Valstis: Harcourt Brace College Pub.
14. Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge. Pieejams:
https://books.google.lv/books?hl=lv&lr=&id=vSoUT6PXdoIC&oi=fnd&pg=PP1&dq=visible+learning&ots=XKYd2nyaPQ&sig=m0fjlpwpLnG-TGcPXAs_2mrjow&redir_esc=y#v=onepage&q=visible%20learning&f=false [sk. 18.12.2023.]

15. Hattie, J. (2021.) *Visible Learning – The Sequel 2023*. Video presentation on Visible Learning – The Sequel. Pieejams: <https://visible-learning.org/2023/01/visible-learning-the-sequel-2023/> [sk.18.12.2023.]
16. Hattie, J., & Yates, G. C. (2013). *Visible learning and the science of how we learn*. Routledge. Pieejams: https://books.google.lv/books?hl=lv&lr=&id=1RZBAQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=visible+learning&ots=GXS87qVXdD&sig=TEw0Eg3E-o8ZoZ3mS-VAR9wPQzY&redir_esc=y#v=onepage&q=visible%20learning&f=false [sk.18.12.2023.]
17. Helviga, I., Rakēviča, I. (2008). *Vienota runas un rakstu sistēma pamatizglītības 1.-4.klasē. Metodiskie ieteikumi skolotājiem*. Atbildīgā par izdevumu Miesniece, A. Rīga.
18. Ilie, M. (2014). *An adaption of Gagné's instructional model to increase the teaching effectiveness in the classroom: The impact in Romanian Universities. Educational Technology Research and Development*, 62(6), 767-794. Pieejams: http://primolatvija.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/fi3266/TN_cdi_crossref_primary_10_1007_s11423_014_9353_6 [sk. 18.12.2023.]
19. Jašina, S. (2017.) *Mācību stundas plānošana*. Metodiskais darbs. Pieejams: <https://lmmdv.edu.lv/pages/skola/metodiskie-materiali/muzika/S-Jasina-macibu-stundas-planosana.pdf> [sk. 18.12.2023.]
20. Kauliņa, A., Tūbele, S. (2012). *Lasīšanas traucējumi*. Izdevniecība RaKa.
21. Kounin, J., S. (1977.) *Disciplin and Classroom management*. Publishing company Huntington.
22. Krastiņa, E., & Pipere, A. (2004). Skolēnu mācību sasniegumu pašizvērtēšana sākumskolā. [Self-assessment of students' learning achievements in primary school]. [Rīga]: RaKa. (Pedagoģiskā bibliotēka. Teorija, pieredze, prakse). Bibliogrāfija: 177-184.lpp.
23. Mabilisa, P.(2020). *Gagne's styles of learning*. Pieejams: https://www.academia.edu/38467870/GAGNES_STYLES_OF_LEARNING [sk. 18.12.2023.]
24. Mezni, A. (2020.) *12 Attention-Grabbing Ways To Begin Your Lesson*. Pieejams: <https://teachingideas4u.com/2020/07/ways-to-get-students-attention.html> [sk. 18.12.2023.]
25. Milkova, S. (2023). *Strategies for Effective Lesson Planing*. Center for Research on Learning and Teaching. Pieejams: https://crlt.umich.edu/gsis/p2_5 [sk.18.12.2023.]

26. Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem". Latvijas Vēstnesis, 249, 19.12.2018. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/303768> [sk. 18.12.2023.]
27. Nīmante, D. (2008.) *Klasvadība*. Jaunums latviešu pedagoģiskajā literatūrā. Apgāds Zvaigzne ABC. Citāts no Kounin, J., S. (1977) Publishing company Huntington.
28. Oliņa, Z. (2019.) *Jo mūsdienīgākas metodes izmanto skolotāji, jo vairāk apmierināti ar skolu un mācībām ir skolēni*. Skola 2030. Pieejams: <https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/3/jo-musdienigakas-metodes-izmanto-skolotaji-jo-vairak-apmierinati-ar-skolu-un-macibam-ir-skoleni> [sk. 18.12.2023.]
29. Purēns, V. (2017). *Kā attīstīt kompetenci*. Rokasgrāmata skolotājiem: teorija, teorijas vēsture un metodiskie ieteikumi, jaunos mācību standartus ieviešot. Rīga: RaKa.
30. Rudzītis, J. (2006). *Latviešu tautas pedagoģija*. Rīga: RaKa.
31. Rune, M. (2003). *Stratēģijas literatūras apgūvē pamatskolā*. Rīga: RaKa.
32. Stikute, E. (2006). *Kritiskās domāšanas attīstīšana literatūras mācībās vidusskolā*. Latvijas Universitātes raksti. 700. sējums. Pedagoģija un skolotāju izglītība. Pieejams: <https://www.lu.lv/materiali/apgads/raksti/700.pdf> [sk. 18.12.2023.]
33. Špona, A. (2022). *Pedagoģija. Pārdomas. Atziņas*. Rīga: Raka.
34. Špona, A., Čehlova, Z. (2001). *Pētniecība pedagoģijā. Teorija, pieredze, prakse*. Rīga: RaKa.
35. Tūbele, S. (2002). *Skolēna runas attīstības vērtēšana*. Rīga: RaKa.
36. Ušča, I., Oliņa, Z. (2020). Skola2030. *Deviņi mācību notikumi efektīvai mācību stundai*. Pieejams: <https://skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/devini-macibu-notikumi-efektivai-stundai> [sk. 18.12.2023.]
37. Vanags, E. (2018.) *Kādam nolūkam kalpo izglītības mērķu taksonomijas?* Skola 2030. Pieejams: <https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/6/kadam-nolukam-kalpo-izglitibas-merku-taksonomijas> [sk. 18.12.2023.]
38. Vugule, V. (2020). *Kritiskās domāšanas pieejas izmantošana latviešu valodas stundās 2.klasē. Diplomdarbs*. Pieejams: [299-74018-Vugule_Vikija_vv11021.pdf \(lu.lv\)](https://www.lu.lv/materiali/apgads/raksti/299-74018-Vugule_Vikija_vv11021.pdf) [sk. 18.12.2023.]
39. Wahju, Ariani, D. (2013.) *Personality and Learning Motivation*. European Journal of Business and Management. Pieejams: https://www.academia.edu/102341043/Personality_and_Learning_Motivation [sk.18.12.2023.]

40. Wahlström, N. (Ed.). (2022). *Equity, Teaching Practice and the Curriculum: Exploring Differences in Access to Knowledge (1st ed.)*. Routledge. Pieejams: <https://doi.org/10.4324/9781003218067> [sk. 18.12.2023.]
41. White, P.J., Tytler, R., Ferguson, J., Clark, J., C. (2020). *Methodological Approaches to STEM Education Research. Volume 1*. Cambridge Scholars Publishing.
42. Wiggins, G. (2012). *Seven Keys to Affective Feedback*. Pieejams: <https://www.ascd.org/el/articles/seven-keys-to-effective-feedback> [sk.18.12.2023.]
43. Зубайраева, Р. М., Лорсанова, Л. С. (2015). *Нестандартные формы и методы проведения уроков в младшей школе в целях повышения познавательной активности учащихся*. Теория и практика образования в современном мире: материалы VIII Междунар. науч. конф. Санкт-Петербург: Свое издательство. Pieejams: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/185/9351/> [sk. 18.12.2023.]

PIELIKUMI

1. pielikums. Aptaujas anketa skolotājiem.

1. Vai regulāri mācību stundas organizēšanā iekļaujat 3 stundas daļas - ierosināšana, apjēgšana, refleksija?
  - Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
2. Vai mācību stundās regulāri iekļaujat stundas ievaddaļu?
  - Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
3. Vai mācību stundas sākumā regulāri pievēršat skolēnu uzmanību?
  - Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
4. Vai regulāri stundās komunicējat sasniedzamo rezultātu?
  - Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
5. Vai stundas sākumā regulāri aktivizējat skolēnu iepriekšējās zināšanas?
  - Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
6. Vai regulāri stundās veicat formatīvo vērtēšanu, lai pārliecinātos par skolēna izpratni?
  - Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā

- Nē
7. Vai ikdienā rosināt skolēnus izvirzīt stundas mērķus?
- Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
8. Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna uzvedību un iesaisti mācību procesā stundā?
- Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
9. Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna izpratni?
- Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
10. Vai, pēc Jūsu domām, stundas ievaddaļas organizēšana ietekmē skolēna mācīšanās motivāciju?
- Jā
  - Vairāk jā, nekā nē
  - Vairāk nē, nekā jā
  - Nē
11. Kādas mācību stundas ierosināšanas daļas metodes un paņēmienus izmantojat savās mācību stundās?

1. pielikums. Stundu vērošanas protokoli X sākumskolā.

STUNDAS VĒROŠANAS LAPA

Mācību priekšmets: Latviešu valoda 1.a klase

Datums: 03.05.2023.

Mācību stundas tēma: Izsaukuma teikums

Stundā sasniedzamais rezultāts: Pāros veido plakātus, iekļaujot izsaukuma teikuma veidus

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums
Aktualizācija	1G – uzmanības pievēršana			X		Sasveicinās, novēl jauku dienu. Iepazīstina ar stundas tēmu. Aicina skolēnus pateikt, ko vēl vēlas iemācīties, apgūt par izsaukuma teikumu. Netika skaidri noteikts stundas sasniedzamais rezultāts. Rāda prezentāciju par izsaukuma teikumu. Atkārtu jau zināmo.
	2G – informēšana par mērķi		X			
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana				X	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana				X	Iepazīstina ar izsaukuma teikuma izsaukmes vārdiem. Pārrunā, ko pauž izsaukuma teikums. *Kustību pauze. Veido plakātu, iekļaujot prezentācijā redzēto. Sadarbojas pāros. Veido 3 plakātus - vēlējums, aizliegums, pārsteigums.
	5G – Vadīta mācīšanās				X	
	6G – Jaunās informācijas lietošana				X	
Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Refleksija	7G – Atgriezenis kā saites sniegšana skolēniem				X	Darba izpildes laikā, skolotājs sniedz atgriezenisko saiti, pieejot pie katras grupas. Veic darba kultūras pašvērtējumu. Netika uzdoti kontroljautājumi, lai pārbaudītu skolēnu izpratni.
	8G – Rezultātu novērtēšana			X		
	9G. Zināšanu pārnese	X				Netika novērots.

Novērotais - klases atmosfēra bija pozitīva. Sākot veidot plakātus, skolēniem līdz galam nebija skaidrs uzdevums. Netika izvirzīti vērtēšanas kritēriji, kas ļautu skolēnam saprast, kādam ir jābūt plakātam. Netika skaidri definēts stundas sasniedzamais rezultāts, tāpēc skolēniem bija grūti novērtēt savu darbu. Netika uzdoti kontroljautājumi, kas parādītu skolēna izpratni par apgūstamo tēmu.

STUNDAS VĒROŠANAS LAPA

Mācību priekšmets: Latviešu valoda 2.b klase

Datums: 8.05.2023.

Mācību stundas tēma: Vārdšķiras

Stundā sasniedzamais rezultāts: Prot veidot domu mākonī par vārdšķirām.

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Aktualizācija	1G – uzmanības pievēršana				X	Aktualizē stundas tēmu ar spēli “kuģīši”. Jautā skolēniem, cik vārdšķiras jāprot, beidzot 2.klasi? Informē par stundas mērķi. Atkārti zināšanas, metot bumbu, skolotājs sauc vārdu, skolēns noķer un nosauc vārdšķiru.
	2G – informēšana par mērķi				X	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana				X	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana				X	Kustību pauze. Skolotājs aicina veidot domu mākonī, skolēnam rakstot visu, ko zina par vārdšķirām. Tiek izrunāti vērtēšanas kritēriji, skolotāja tos raksta uz tāfeles. Skolēni veido domu mākonī par vārdšķirām. Ir 1 iespēja katram pajautāt jautājumu sola biedram.
	5G – Vadīta mācīšanās				X	
	6G – Jaunās informācijas lietošana				X	
Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem				X	Skolēni spēlē kahoot.com par vārdšķirām. Paši redz kļūdas. Kopā ar skolotāju pārrunā tipiskākās kļūdas. Skolēni interaktīvās spēles beigās redz savu rezultātu, novērtē darbu. Ar “īkšķi” vērtē savas zināšanas par vārdšķirām, atbildot uz kontroljautājumiem.
	8G – Rezultātu novērtēšana				X	
	9G – Zināšanu pārnese		X			

Novērotais - klases atmosfēra ir pozitīva. Skolēni ir motivēti mācīties. Stunda sastādīta pēc Gaņjē 9 mācību notikumiem. Skolēniem bija skaidri saprotams stundas sasniedzamais rezultāts, tāpēc novērtēt savas zināšanas bija viegli. Skolēni zināšanu novērtēšanā bija godīgi.

STUNDAS VĒROŠANAS LAPA

Mācību priekšmets: Latviešu valoda

Datums: 10.05.2023

Klase: 2.a

Mācību stundas tēma: Priedēkļi

Stundā sasniedzamais rezultāts: Prot noteikt vārdā priedēkļi

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Aktualizācija	1G – uzmanības pievēršana				X	Sasveicinās. Spēlē spēli - komandās skrien pie tāfeles, raksta vārdus, kuri sākas ar - uz, aiz, ap, pie. Skolēni paši izvirza stundas sasniedzamo rezultātu. Skolotāja uzdod kontroljautājumus par priedēkli, atkārtojot iepriekšējās zināšanas.
	2G – informēšana par mērķi				X	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana				X	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana		X			Skolotāja aktualizē iepriekš apgūto, demonstrē, kā pasvītro priedēkļus.
	5G – Vadīta mācīšanās			X		Rosina saskatīt saikni starp uzdevumiem un sasniedzamo rezultātu.
	6G – Jaunās informācijas lietošana				X	Veic uzdevumu darba burtnīcās, pasvītrojot vārdos priedēkļus.
Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem				X	Skolotāja apstaigā klasi, pārbauda uzdevumu, sniedz atgriezenisko saiti katram skolēnam.
	8G – Rezultātu novērtēšana				X	Aicina skolēnus novērtēt savas zināšanas, katrs skolēns pastāsta, ko ir sasniedzis šajā stundā.
	9G – Zināšanu pārnese	X				Netika novērota zināšanu pārnese.

Novērotais - Skolēnu uzmanība tika pievērsta. Skolēni aktīvi iesaistījās stundas gaitā, bija motivēti. Paši izvirzīja stundas mērķi, paši savu mērķa sasniegšanu novērtēja. Tika aktivizētas skolēnu iepriekšējās zināšanas. Atkārtojot apgūto, skolēniem bija skaidri stundā veicamie uzdevumi. Varēja novērot, ka skolēniem ir izpratne par stundas tēmu.

STUNDAS VĒROŠANAS LAPA

Mācību priekšmets: Latviešu valoda   Datums: 11.05.2023.   Klase: 1.b

Mācību stundas tēma: Atkārtojums. Lielie sākumburti, teikuma beigu pieturzīmes.

Stundā sasniedzamais rezultāts: Prot sākt teikumu ar lielo burtu, teikuma beigās liek atbilstošu pieturzīmi.

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Aktualizācija	1G – uzmanības pievēršana		X			Aicina skolēnus sākt stundu.
	2G – informēšana par mērķi				X	Informē par stundas mērķi.
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana				X	Jautā skolēniem, kādos teikumus lieto punktu, jautājuma zīmi un izsaukuma zīmi?
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	X				Atkārtojums, jaunas informācijas nav.
	5G – Vadīta mācīšanās			X		Skolotāja rosina saskatīt uzdevuma saistību ar stundas mērķi. Aicina veikt uzdevumu - paplašina teikumu, sāk ar lielo burtu, lieto beigu pieturzīmes.
	6G – Jaunās informācijas lietošana			X		
Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem				X	Pieiet pie katra bērna, pārbauda uzdevumu, atgādina par burtu rakstību.
	8G – Rezultātu novērtēšana				X	Skolēni novērtē savas zināšanas ar īkšķīti, pastāsta, kas vēl jāpamācās.
	9G – Zināšanu pārnese			X		Jautā, kāpēc vispār jāprot likt pieturzīmes?

Novērotais - Stundas sākumā bija vērojams troksnis, skolotājam nācās runāt paaugstinātā balsī. Skolēni nespēja nokoncentrēties stundas sākumam. Tas varētu būt saistīts ar to, ka netika pievērsta skolēna uzmanība. Lai gan skolotāja komunicēja stundas sasniedzamo rezultātu, skolēniem rezultātu novērtēšana sagādāja problēmas, jo bija aizmirsuši, kāds bija stundas mērķis. Iepriekšējās zināšanas tika aktivizētas, skolēni atbildēja uz skolotājas kontroljautājumiem, tas palīdzēja labāk izprast dotā uzdevuma nosacījumus.

STUNDAS VĒROŠANAS LAPA

Mācību priekšmets: Latviešu valoda   Datums: 19.09.2023.

Klase: 3.b

Mācību stundas tēma: Darbības vārdi

Stundā sasniedzamais rezultāts: Atkārtoti, kas ir darbības vārdi, prot tos atrast tekstā.

Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Aktualizācija	1G – uzmanības pievēršana				X	Stundu iesāk ar spēli -mēmais šovs.
	2G – informēšana par mērķi				X	Diskutē par sasniedzamo rezultātu. Kopīgi to izvirza.
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana				X	Atkārtoti, kas ir darbības vārdi, uz kāda jautājuma tie atbild.
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana		X			Netika iegūta jauna informācija. Skolēni lasa tekstu patstāvīgi, atbild uz jautājumiem par teksta saturu.
	5G – Vadīta mācīšanās				X	Pāros meklē tekstā 6 darbības vārdus.
	6G – Jaunās informācijas lietošana				X	Skolēni iesaista sameklētos vārdus teikumos.
Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem				X	Skolotāja aicina skolēnus samainīties ar burtnīcām, lai pārbaudītu blakussēdētāja paveikto. Skolotāja sniedz atgriezenisko saiti.
	8G – Rezultātu novērtēšana				X	Speciāli veidotā darba lapā, skolēns ieraksta datumu, ko šajā stundā ir apguvis vai atkārtojis.
	9G – Zināšanu pārnese				X	Skolotāja aicina nosaukt profesijas, kurās noderēs latviešu valodas zināšanas.

Novērotais - skolēni tika ieintriģēti stundai, sākot spēlēt mēmo šovu, atklājot, ka visi vārdi ir darbības vārdi, skolēniem nebija grūtības pašiem izvirzīt stundas sasniedzamo rezultātu. Visas stundas daļas bija secīgas, pati stunda plūstoša. Atkārtoti iepriekšējās zināšanas, skolēniem bija izpratne par piedāvātajiem uzdevumiem. Rezultātu novērtēšanā, skolēni parādīja, kādas prasmes ir apguvis vai atkārtojis, to ierakstot sasniedzamo rezultātu darba lapā. Skolēni mācību stundā bija aktīvi un motivēti mācībām.

STUNDAS VĒROŠANAS LAPA

Mācību priekšmets: Latviešu valoda 4.a klase

Datums: 04.12.2023.

Mācību stundas tēma: Teikuma gramatiskais centrs

Stundā sasniedzamais rezultāts: Lasa ar izpratni, nosaka teikumus gramatisko centru.

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Aktualizācija	1G – uzmanības pievēršana			X		Skolotāja informē skolēnus, ka ir sākusies stunda. Aicina atvērt mācību grāmatas, izlasīt stāsta nosaukumu. Aicina prognozēt, par ko būs stāsts.
	2G – informēšana par mērķi		X			
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	X				
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana			X		Skolēni pa vienam skaļi lasa tekstu. Kad teksts izlasīts, atbild uz skolotājas uzdotajiem jautājumiem. Skolotāja aicina pateikt, cik stāstā ir rindkopu. Sadala skolēnus pa pāriem, aicina izlozētājā rindkopā atrast un izrakstīt teikuma gramatisko centru, to arī pasvītrot. Skolēni izmanto atgādnēs. Pilda uzdevumu darba burtnīcās, dotajā tekstā pasvītrotot teikuma gramatisko centru.
	5G – Vadīta mācīšanās				X	
	6G – Jaunās informācijas lietošana			X		
Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem				X	Skolotāja apstaigā klasi, pārbaudot skolēnu sniegumu. Aicina skolēnus atbildēt uz kontroljautājumiem par teikuma gramatisko centru.
	8G – Rezultātu novērtēšana				X	
	9G – Zināšanu pārnese		X			Netika novērots.

Novērotais – netika komunicēts stundas sasniedzamais rezultāts, bet tika veikta atgriezeniskā saite. Visu stundu skolēni pildīja uzdoto, tomēr nebija skaidrs, kāds ir stundas mērķis. Netika atkārtots iepriekš apgūtais par teikuma gramatisko centru, skolēni, izmantojot pašvadītas mācīšanās prasmi, izmantoja atgādnēs. Stundai nebija dinamikas.

STUNDAS VĒROŠANAS LAPA

Mācību priekšmets: Latviešu valoda 4.b klase

Datums: 9.12.2023.

Mācību stundas tēma: Tiešā runa

Stundā sasniedzamais rezultāts: Saskata tekstā tiešo runu, raksta teikumus ar tiešo runu

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Aktualizācija	1G – uzmanības pievēršana				X	Skolotāja aicina piecelties, lai sāktu stundu. Aicina skolēnus atcerēties, ko atkārtoja iepriekšējā stundā. Informē par stundas sasniedzamo rezultātu. Rāda prezentāciju, atkārtojot, kas ir tiešā runa.
	2G – informēšana par mērķi				X	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana				X	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana		X			Aicina atvērt mācību grāmatas. Skolēni lasa tekstu, saskata tekstā tiešo runu. Nosauc teikumus ar tiešo runu. Skolotāja aicina paņemt atgādnēs, saskatīt tajās sakarības starp tiešo runu tekstā. Skolotāja aicina atvērt pierakstu burtnīcas, lai skolēni uzrakstītu paši savus teikumus ar tiešo runu.
	5G – Vadīta mācīšanās			X		
	6G – Jaunās informācijas lietošana			X		
Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem				X	Skolotāja aicina katram nolasīt 1 teikumu ar tiešo runu, sniedz atgriezenisko saiti. Aicina skolēnus sev ielikt burtnīcās vērtējums 10 baļļu skalā.
	8G – Rezultātu novērtēšana			X		
	9G – Zināšanu pārnese					X

Novērotais – tika ievērota mācību stundas struktūra. Bija skaidri redzama mācību stundas ierosināšanas daļa un izmantotās stratēģijas, tika sniegta atgriezeniskā saite. Skolēni novērtēja paši savu sniegumu 10 baļļu skalā. Pietrūka vērtēšanas kritēriji, pēc kuriem skolēni varētu savu darbu un zināšanas novērtēt. Stunda bija dinamiska. Skolēni aktīvi iesaistījās stundas darbā.

STUNDAS VĒROŠANAS LAPA

Mācību priekšmets: Latviešu valoda 3.a klase

Datums: 11.12.2023.

Mācību stundas tēma: Vienkāršs paplašināts un nepaplašināts teikums

Stundā sasniedzamais rezultāts: Raksta vienkāršus paplašinātus un nepaplašinātus teikumus.

Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Aktualizācija	1G – uzmanības pievēršana				X	Skolotāja sit plaukstu ritmā. Skolēni atkārto. Skolotāja informē, ka stunda ir sākusies. Skolotāja informē par stundas sasniedzamo rezultātu. Aktivizējot iepriekšējās zināšanas, skolotāja uz tāfeles raksta 2 teikumus, aicina skolēnus noteikt, vai tas ir vienkāršs paplašināts, vai nepaplašināts teikums.
	2G – informēšana par mērķi				X	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana				X	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana		X			Netika novērota jaunas informācijas iegūšana. Skolotāja aicina skolēnus lasīt prezentācijā dotos teikumus, noteikt, tie ir vienkārši paplašināti vai nepaplašināti. Aicina skolēnus pie tāfeles pasvītrot teikuma gramatisko centru. Skolēni izmanto atgādes. Skolotāja aicina skolēnus rakstīt 2 vienkāršus un 2 nepaplašinātus teikumus par ģimeni.
	5G – Vadīta mācīšanās				X	
	6G – Jaunās informācijas lietošana				X	
Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	0	1	2	3	Pamatojums, fakti, stundas gaita
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem				X	Skolotāja aicina skolēnus nolasīt teikumus. Sniedz atgriezenisko saiti. Skolotāja aicina novērtēt savas zināšanas par vienkāršiem nepaplašinātiem un paplašinātiem teikumiem, parādot īkšķīšus. Skolotāja informē par stundas beigām.
	8G – Rezultātu novērtēšana				X	
	9G – Zināšanu pārnese		X			

Novērotais – tika ievērota stundas struktūra. Varēja novērot ierosināšanas daļas stratēģijas. Skolēni bija ieinteresēti, informēti par mērķi, bija skaidri stundas uzdevumi. Tika sniegta atgriezeniskā saite. Skolēni novērtēja savu rezultātu ar īkšķīšiem. Stunda bija dinamiska, skolēni aktīvi iesaistījās stundas uzdevumu veikšanā.

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (1)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda Datums : 11.09.2023. Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Darbības vārdi

Stundā sasniedzamais rezultāts : Veido domu karti par darbības vārdiem

Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	- Sasveicināšanās. Skolotāja piedāvā mēmo šovu, skolēni izvelk lapiņu, rāda, citi min. Mēmā šova saturā - darbības vārdi.
	2G – informēšana par mērķi	Skolotāja uzdod jautājumu, kādas vārdšķiras vārdi šie ir, vai kas kopīgs uzminētajiem vārdiem. Skolēni atbild.
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	- Skolotāja ar skolēniem kopā komunicē stundas sasniedzamo rezultātu. – Skolēni atkārto, kas ir darbības vārdi, zīmējot domu mākonī.
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	– Skolotāja aicina skolēnus lasīt tekstu, atbildēt uz jautājumiem par teksta saturu. Aicina sameklēt tekstā 3 darbības vārdus.
	5G – Vadīta mācīšanās	-Skolotāja aicina skolēnus izpildīt uzdevumu no mācību grāmatas, kurā lietvārdam jāpievieno atbilstošs darbības vārds.
	6G – Jaunās informācijas lietošana	-Skolotāja aicina skolēnus darboties individuāli, izveidot domu karti, kurā jāraksta vārdi, kuri izsaka darbības.
Refleksij	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	-Skolotāja aicina skolēnus nolasīt uzrakstītos darbības vārdus. Sniedz atgriezenisko saiti.

	8G – Rezultātu novērtēšana	Skolēni veic savu zināšanu novērtēšanu, atbildot uz kontroljautājumiem:
	9G – Zināšanu pārnese	<p>1.Vai tu zini, kas ir darbības vārdi?</p> <p>2.Vai aktīvi iesaistījies šajā stundā?</p> <p>3. Vai kaut kas šajā stundā tev sagādāja grūtības?</p> <p>Skolotāja aicina skolēnus padomāt un atbildēt uz jautājumu, kur šīs zināšanas skolēniem noderēs.</p>

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (2)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda Datums : 14.09.2023. Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Vārdšķiras

Stundā sasniedzamais rezultāts : Nosaka vārdu piederību vārdšķirai

Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	-Skolotāja aicina piecelties. Sasveicinās, uz tāfeles ir uzvilktas trūkstošo
	2G – informēšana par mērķi	burtu svītiņas, kā spēlējot “karātavas”. Skolotāja aicina skolēnus saukt burtus, lai atminētu stundas tēmu.
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	- Skolotāja komunicē, uz tāfeles pieraksta stundas sasniedzamo rezultātu. – Skolotāja rāda prezentāciju, kopā ar skolēniem atkārti vārdšķiras - lietvārdi, darbības vārdi, īpašības vārdi.
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	– Skolotāja aicina skolēnus izdomāt teikumus, kuros būtu visas iepriekš minētās un atkārtotās vārdšķiras. Aicina katru pateikt savu teikumu.
	5G – Vadīta mācīšanās	-Skolotāja aicina skolēnus izpildīt interaktīvu uzdevumu, katram vārdam pieliekot klāt atbilstošu vārdšķiru.
	6G – Jaunās informācijas lietošana	-Skolotāja aicina skolēnus veikt uzdevumu darba burtnīcā, sagrupējot vārdus pa attiecīgām vārdšķirām.
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	-Skolotāja apstaigā skolēnus, sniedz atgriezenisko saiti. -Skolotāja aicina skolēnus pārbaudīt savu darbu, saskaitot kļūdas un ieliek punktus. Skolēni atbild uz
	8G – Rezultātu novērtēšana	

	9G – Zināšanu pārnese	kontroljautājumiem, aizpilda stundas pašvērtējumu. -Skolotāja informē par nākošās stundas uzdevumiem.
--	--------------------------	--

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (3)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda Datums : 25.09.2023. Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Alfabēta secība

Stundā sasniedzamais rezultāts : Kārto dotos vārdus alfabēta secībā

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	<p>-Skolotāja aicina piecelties, lai sasveicinātos stundai, aicina skolēnus sagatavoties. Skolotāja met skolēnam bumbu, sauc burtu, skolēnam uz šī burta jāizdomā vārds, bumba iet pa klasi, lai katrs varētu savu vārdu pateikt.</p> <p>-Skolotāja izdala lapiņas, aicina skolēnus salikt stundas sasniedzamo rezultātu.</p> <p>- Atkārtot alfabētu, skaitot to balsī visi kopā.</p>
	2G – informēšana par mērķi	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	<p>– Skolotāja izdala alfabēta atgādņi, tiek pārrunāti likumi, kas notiek, ja vairāki vārdi sākas ar vienu skaņu.</p> <p>- Skolotāja aicina 8 skolēnus pa vienam nosaukt kādu lietvārdu, raksta tos uz tāfeles.</p> <p>- Aicina skolēnus pašu sauktos vārdus sakārtot alfabēta secībā.</p>
	5G – Vadīta mācīšanās	
	6G – Jaunās informācijas lietošana	
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	<p>-Skolotāja apstaigā skolēnus, pārbauda darbu, sniedz atgriezenisko saiti.</p> <p>-Skolotāja aicina skolēnus dalīties ar pareizi secībā sarakstītu vārdu skaitu, aicina aizpildīt stundas izvērtējumu.</p> <p>-Skolotāja informē par mājas darbu.</p>
	8G – Rezultātu novērtēšana	
	9G – Zināšanu pārnese	

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (4)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda Datums : 28.09.2023. Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Vienādas nozīmes vārdi

Stundā sasniedzamais rezultāts : Meklē tekstā vienādas nozīmes vārdus

Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	- Skolotāja aicina sagatavoties stundai, piecelties, lai sasveicinātos. Iepazīstina skolēnus ar stundas tēmu.
	2G – informēšana par mērķi	- Skolotāja iepazīstina skolēnus ar stundas sasniedzamo rezultātu, skolēni burtnīcā izvirza stundas mērķi, prognozē cik vārdus tekstā spēs sameklēt.
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	- Interaktīvs uzdevums – skolēni savieno vienādas nozīmes vārdus.
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	- Skolotāja izskaidro par vienādas nozīmes vārdu pielietojumu latviešu valodā.
	5G – Vadīta mācīšanās	-Skolēni veido atgādni par vienādas nozīmes vārdiem.
	6G – Jaunās informācijas lietošana	- Skolotāja aicina skolēnus lasīt tekstu, atbildēt uz jautājumiem par teksta saturu. Skolēni raksta vārdus no tāfeles, meklē atbilstošu vienādas nozīmes vārdu tekstā.
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	-Skolotāja apstaigā skolēnus, pārbauda darbu, sniedz atgriezenisko saiti.
	8G – Rezultātu novērtēšana	-Skolotāja aicina skolēnus dalīties ar atrastajiem sinonīmiem. Nosaukt prognozēto skaitu stundas sākumā un atrasto sinonīmu skaitu, aicina aizpildīt stundas izvērtējumu.
	9G – Zināšanu pārnese	-Skolotāja aicina skolēnus ikdienā nebaidīties lietot sinonīmus, tādā veidā paplašinot savu vārdu krājumu.

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (5)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda Datums : 02.10.2023. Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Lietvārdu grupas

Stundā sasniedzamais rezultāts : Grupē lietvārdus (dzīvas būtnes, dabas parādības
utt.)

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	PĒTĪJUMA IETVAROS NETIEK ORGANIZĒTS.
	2G – informēšana par mērķi	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	<ul style="list-style-type: none"> – Skolotāja aicina skolēnus atvērt atgādņu albumu, atrast atgādni par lietvārdiem, to grupām. - Aicina izveidot tabulu, rakstot lietvārdu grupas – dzīvas būtnes, priekšmeti, vielas utt. - Uz tāfeles doti lietvārdi, skolēni grupē lietvārdus. - Skolotāja aicina pierakstīt klāt katrai grupai vēl 2 lietvārdus.
	5G – Vadīta mācīšanās	
	6G – Jaunās informācijas lietošana	
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	<ul style="list-style-type: none"> -Skolotāja apstaigā skolēnus, pārbauda darbu, aicina nolasīt sargrupētos lietvārdus, sniedz atgriezenisko saiti. -Skolotāja aicina aizpildīt stundas izvērtējumu. - Skolotāja sniedz kopsavilkumu par lietvārdu būtību.
	8G – Rezultātu novērtēšana	
	9G – Zināšanu pārnese	

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (6)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda Datums : 06.10.2023. Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Lietvārda dzimte un skaitlis

Stundā sasniedzamais rezultāts : Nosaka lietvārda dzimti un skaitli

Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	PĒTĪJUMA IETVAROS NETIEK ORGANIZĒTS.
	2G – informēšana par mērķi	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	<p>– Skolotāja, izmantojot atgādnēs, aicina skolēnus veidot domu karti par lietvārdiem. Pārbauda skolēnu veikumu.</p> <p>- Skolotāja aicina lasīt tekstu, atbildot uz jautājumiem par teksta saturu.</p> <p>-Skolēni izraksta izceltos vārdus, nosaka lietvārda dzimti un skaitli.</p>
	5G – Vadīta mācīšanās	
	6G – Jaunās informācijas lietošana	
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	<p>-Skolotāja apstaigā skolēnus, pārbauda darbu, aicina skolēnus nosaukt lietvārdu, dzimti un skaitli, sniedz atgriezenisko saiti.</p> <p>-Skolotāja aicina skolēnus nosaukt stundas sasniedzamo rezultātu, aizpildīt mācību stundas izvērtējumu.</p> <p>-Skolotāja iepazīstina skolēnus ar mājas darbu.</p>
	8G – Rezultātu novērtēšana	
	9G – Zināšanu pārnese	

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (7)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda Datums : 09.10.2023. Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Lietvārda locījumi

Stundā sasniedzamais rezultāts : Loka lietvārdus atbilstoši lietvārdu locījumiem

Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	PĒTĪJUMA IETVAROS NETIEK ORGANIZĒTS.
	2G – informēšana par mērķi	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	<p>– Skolotāja piedāvā teikumus, skolēni nosauc teikumā lietvārdus, cenšas nosaukt, uz kāda jautājuma lietvārds atbild. Skolotāja informē, ka lietvārdam ir 7 locījumi.</p> <p>-Skolotāja aicina skolēnus burtnīcās ierakstīt stabīnā jautājumus – kas, kā, kam, ko, ar ko, kur, -!.</p> <p>Kopā ar skolēniem izloka vārdu ābols vienskaitlī un daudzskaitlī.</p> <p>- Skolotāja aicina skolēnus izlocīt vārdu liepa vienskaitlī un daudzskaitlī.</p>
	5G – Vadīta mācīšanās	
	6G – Jaunās informācijas lietošana	
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	<p>-Skolotāja apstaigā skolēnus, pārbauda darbu, aicina skolēnus nolasīt izlocītos vārdus, sniedz atgriezenisko saiti.</p> <p>-Skolotāja aicina nosaukt, kāds pēc skolēnu domām bija stundas sasniedzamais rezultāts, aicina aizpildīt stundas izvērtējumu.</p> <p>-Skolotāja iepazīstina ar mājasdarbu, kopā ar skolēniem veic ierakstu dienasgrāmatā.</p>
	8G – Rezultātu novērtēšana	
	9G – Zināšanu pārnese	

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (8)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda Datums : 13.10.2023. Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Lietvārda locījumi

Stundā sasniedzamais rezultāts : Raksta pilnus teikumus, pārveido lietvārdus, lai tie atbildētu uz piedāvāto jautājumu

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	PĒTĪJUMA IETVAROS NETIEK ORGANIZĒTS.
	2G – informēšana par mērķi	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	<p>– Skolotāja aicina atvērt mācību grāmatas, individuāli izlasīt tekstu. Pēc teksta izlasīšanas, aicina atbildēt uz 5 jautājumiem par teksta saturu.</p> <p>Skolēns tekstā meklē atbildes, pilnos teikumus tās pieraksta burtnīcā.</p> <p>-Skolotāja aicina dalīties ar sameklētajām un pierakstītajām atbildēm, sniedz atgriezenisko saiti.</p> <p>- Skolotāja aicina izpildīt uzdevumu mācību grāmatā, kurā jānoraksta teikumus, svītriņas vietā jāieliek atbilstošs lietvārds atbilstošā locījumā.</p>
	5G – Vadīta mācīšanās	
	6G – Jaunās informācijas lietošana	
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	<p>-Skolotāja aicina skolēnus nolasīt teikumus, sniedz atgriezenisko saiti, aicina izlabot kļūdainos teikumus.</p> <p>-Skolotāja aicina skolēnus aizpildīt mācību stundas izvērtējuma lapu.</p> <p>-Skolotāja aicina skolēnus diskutēt, kāpēc nepieciešams zināt lietvārda locījumus un runāt, rakstīt pilnos teikumus.</p>
	8G – Rezultātu novērtēšana	
	9G – Zināšanu pārnese	

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (9)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda   Datums : 06.11.2023.   Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Skaitļa vārdi

Stundā sasniedzamais rezultāts : Teikumos skaitļus raksta ar vārdiem

Stundas daļa	Ganījē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	PĒTĪJUMA IETVAROS NETIEK ORGANIZĒTS.
	2G – informēšana par mērķi	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	<p>– Skolotāja aicina lasīt teikumus, kuros ir skaitļa vārdi. Aicina skolēnus uz tāfeles uzrakstīt skaitļus ar vārdiem. Skolotāja aicina skolēnus diskutēt, kādā kontekstā katrā situācijā izmantoti skaitļa vārdi.</p> <p>-Skolēni kopā ar skolotāju veido atgādni par skaitļu pareizrakstību.</p> <p>-Skolotāja aicina veikt uzdevumu, kurā skolēniem iekavās doti skaitļi, tie teikumā jāievieto rakstot ar vārdiem.</p>
	5G – Vadīta mācīšanās	
	6G – Jaunās informācijas lietošana	
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	<p>-Skolotāja apstaigā skolēnus, pārbauda darbu, sniedz atgriezenisko saiti. Aicina skolēnus lasīt izveidotos teikumus, interaktīvi arī aizpildot trūkstošos laukus uz tāfeles. Aicina dalīties ar pareizo atbilžu skaitu.</p> <p>-Skolotāja aicina skolēnus aizpildīt stundas izvērtējumu.</p> <p>-Skolotāja informē, ka nākošajā stundā būs diktāts ar uzdevumu.</p>
	8G – Rezultātu novērtēšana	
	9G – Zināšanu pārnese	

STUNDAS PLĀNOŠANAS LAPA (10)

Mācību priekšmets – Latviešu valoda   Datums : 27.11.2023.   Klase: 3.b

Mācību stundas tēma : Vienkāršs nepaplašināts teikums

Stundā sasniedzamais rezultāts : Raksta vienkāršu nepaplašinātus teikumus, prot tos atrast tekstā

Stundas daļa	Gaņjē mācību notikums	Skolotāja un skolēna darbības
Ierosināšana	1G – uzmanības pievēršana	PĒTĪJUMA IETVAROS NETIEK ORGANIZĒTS.
	2G – informēšana par mērķi	
	3G – Iepriekšējo zināšanu aktivizēšana	
Apjēgšana	4G – Jaunās informācijas iegūšana	<p>– Skolotāja aicina atvērt mācību grāmatu, lai izlasītu, kas ir vienkāršs nepaplašināts teikums. Skolēni izveido atgādnēs.</p> <p>-Skolotāja aicina skolēnus lasīt tekstu mācību grāmatās. Aicina sameklēt un izrakstīt 2 nepaplašinātus teikumus, pasvītrot teikuma gramatisko centru.</p> <p>- Skolotāja aicina skolēnus izvilkēt lapiņu uz kuras ir kāds lietvārds. Par izlozētu lietvārdu skolēni raksta 2 nepaplašinātus teikumus, pasvītrot teikuma gramatisko centru.</p>
	5G – Vadīta mācīšanās	
	6G – Jaunās informācijas lietošana	
Refleksija	7G – Atgriezeniskās saites sniegšana skolēniem	<p>-Skolotāja apstaigā skolēnus, pārbauda darbu, sniedz atgriezenisko saiti. Savāc no skolēniem pierakstu burtnīcas, lai veiktu labojumus.</p> <p>-Skolotāja aicina aizpildīt stundas izvērtējumu.</p> <p>-Skolotāja informē skolēnus par nākošās stundas plānu.</p>
	8G – Rezultātu novērtēšana	
	9G – Zināšanu pārnese	

Adelīnas S. PASVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KĻŪDĪOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.	Priecājos!	X	
14.09.	Man sanāca!		
25.09.		Es centīšos!	
28.09.	Man iedevās!		
02.10.	Es mu fozā!		
06.10.	Man palās!		
09.10.	Sabā skolā!		
13.10.	Paša skolotāja!		
06.11.	Sabā klase!		
27.11.	Mīla diena!		

Arēlijas A. PASVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KĻŪDĪOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.	Man iedevās!		
14.09.	Man sanāca!		
25.09.	Priecājos!		
28.09.	Man iedevās!		
02.10.		Es centīšos!	
06.10.			Sluti!
09.10.		Gandrīz iedevās!	
13.10.	Priecājos!		
06.11.	Man iedevās!		
27.11.	Man sanāca!		

Mantlpi. G. PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KLŪDĪJOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.	Priecājos!		
14.09.	x	Es mēģinājos!	
25.09.	Man izdevās!		
28.09.	Man sanāca!		
02.10.	Man izdevās!		
06.10.		Es centījos!	
09.10.			Slikti!
13.10.			neizdevās!
06.11.			Man neizdevās!
27.11.			Slikti!

Dardas. A. PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KLŪDĪJOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.	Man sanāca!		
14.09.	Priecājos!		
25.09.	Man izdevās!		
28.09.	Panāca!		
02.10.	Esmu priecīgs!		
06.10.	izdevās!		
09.10.	Sniegs!		
13.10.		Gandrīz izdevās!	
06.11.	Man sanāca!		
27.11.	Man izdevās!		

Septēmis PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI	ES KĻŪDĪJOS...	MAN NEIZDEVĀSI
11.09.	Esmu prietīgs!		
14.09.	Mam sanāca!		
25.09.	Priecājos!		
28.09.	Mam sanāca!		
02.10.		Es sludņoj!	
06.10.			Slēkti!
09.10.		Es sludņoj!	
13.10.	Priecājos!		
06.11.	Priecājos!		
27.11.		Es sludņoj!	

Septēmis PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI	ES KĻŪDĪJOS...	MAN NEIZDEVĀSI
11.09.	Priecājos!		
14.09.	Mam sanāca!		
25.09.	Mam izdevās!		
28.09.		Es centījos!	
02.10.			Nesanāca!
06.10.			Slēkti!
09.10.		Gandrīz izdevās!	
17.10.			Mam izdevās!
06.11.		Es kļūdījos!	
27.11.		Es centījos!	

Arvīds

PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KLŪDĪJOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
17.09.	Man sanāca!		
19.09.	Man izdevās!		
25.09.	Patēlājs!		
28.09.		Es kļūdījos!	
02.10.		Es centījos!	
06.10. 8.	Man izdevās!		
07.10.		gandmūs izdevās!	
13.10.		Es kļūdījos!	
26.11.			slukti!
29.11.		Es centos!	

Arvīds

PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KLŪDĪJOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09. 14.09.	Man sanāca!	Es kļūdījos!	
25.09.	Patēlājs!	Gandmūs sanāca!	
28.09.		Es centījos!	
02.10.		Gandmūs	Man neizdevās!
06.10. 08.10.		Es centījos!	
09.10.		Es kļūdījos!	
13.10.			Slukti!
16.11.	Man sanāca!		
17.11.		Es kļūdījos!	

Edgars

PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI	ES KLŪDĪOS...	MAN NEIZDEVĀSI
11.09.	Man izdevās!		
14.09.	Priecājās!		
25.09.	Man sanāca!		
28.09.	Priecājās!		
02.10.	Man izdevās!		
06.10.	Man sanāca		
09.10.	Priecājās		
13.10.	Man izdevās		
06.11.		gan diez izdevās	
27.11.	Man sanāca		

Elīza.7.

PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI	ES KLŪDĪOS...	MAN NEIZDEVĀSI
11.09.	Man sanāca!		
14.09.	Priecājās!		
25.09.	Man izdevās!		
28.09.	Priecājās!		
02.10.		Es cenšos	
06.10.			Šķita!
09.10.		Sanāca izdevās!	
13.10.			Man sanāca
06.10.	Man izdevās!		
27.11.	Man sanāca		

Kallya PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KĻŪDĪOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.	Man izdevās!		
14.09.	man sanāca!		
25.09.	piecājis!		
28.09.	man sanāca!		
02.10.	man izdevās!		
06.10.	man sanāca!		
09.10.	piecājis!		
17.10.		es centīšos!	
06.11.	man izdevās!		
27.11.		es kļūdīšos!	

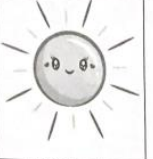
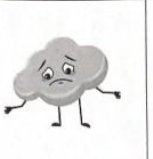

Stāstīkļi PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KĻŪDĪOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.		Atceļ	Kenonocē
14.09.			Neizdevās
25.09.		Uzceļš	
28.09.		es kļūdījos	
02.10.	Man izdevās!		
06.10.			slukti
09.10.			slukti
13.10.		Caņņūks	
06.11.			slukti
27.11.			slukti

Adriens Sams R. PASVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES KLĀDĪJOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09	Man Saucā!		
14.09	Princājos!		
25.09	Man izdevās!		
18.09	Man Saucā!		
12.10	Man izdevās!		
16.10		Es rādījos	
9.10.		Gardis cietās	
13.10.	Man izdevās!		
16.11.	~~Man izdevās!~~ ~~Man izdevās!~~		
27.11.	Man Saucā!		

Mārcis. Mankētājs PASVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI!	ES NEZINU...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.	Princājos!		
14.09.	Man izdevās!		
25.09.			Es centos slēgt.
28.09.	Man izdevās!		
02.10.		Es klādījos!	
6.10.			Neizdevās!
09.10.	Saucā!		
13.10.	Izdevās!		
06.11.	Gardis!		
27.11.	Fonājis!		

Wilhelms PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI	ES KLŪDIŅOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.	Es cerēju		
14.09.	Man saraucās		
25.09.		Es kļūdzos	
28.09.	Man saraucās		
02.10.		Es cerēju	
06.10.		Gandrīz izdevās	
09.10.		Es kļūdzos	Man neizdevās
13.10.			Neizdevās
06.11.		Es cerēju	
27.11.		Gandrīz izdevās	

Lāčplis PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI	ES KLŪDIŅOS...	MAN NEIZDEVĀSI!
11.09.	Es visu piecējos!		
14.09.	Man saraucās!		
25.09.	Piecējos!		
28.09.	Man saraucās!		
02.10.	Piecējos!		
06.10.		Es cerēju	
09.10.		Gandrīz izdevās	
13.10.		Es kļūdzos	
06.11.	Man izdevās		
27.11.	Piecējos!		

Temps 7.

PAŠVĒRTĒJUMS

			
	MAN VISS IZDEVĀSI	ES KLŪDĪJOS...	MAN NEIZDEVĀSI
11.09.		es klūdījos!	
14.09.	Driec ājos!		
25.09.	man izdevās!		
28.09.		gandrīz izdevās!	
02.10.			slukti!
06.10.			nesarāca!
09.10.			man neizdevās!
17.10.		es klūdījos!	
06.11.			slukt!
27.11.			nesarāca!

GALVOJUMS

Es, Ance Krastiņa

apliecinu, ka darbs izstrādāts atbilstoši zinātniskās ētikas principiem.

Darbā izmantotā literatūra u. c. avoti norādīti literatūras u. c. avotu sarakstā.

Dažāda veida informācijai (atziņām, citātiem, attēliem, tabulām u. c.), kas iegūta no minētajiem avotiem, pētnieciskajā darbā un tā pielikumos norādītas atsauces.

Darba autors:

_____
Ance Krastiņa

(vārds, uzvārds)

_____
(paraksts)

Datums: 18.12.2023.

IZZIŅA PAR AIZSTĀVĒŠANU

Bakalaura darbs izstrādāts

LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē
(fakultātē)

Ar savu parakstu apliecinu, ka darbs izstrādāts patstāvīgi.

Darba autors Ance Krastiņa
(vārds, uzvārds, paraksts)

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai.

Darba zinātniskais vadītājs Docente, Dr.paed. Ilze Šūmane
(akadēmiskais amats, zinātniskais grāds, vārds, uzvārds, paraksts)

Bakalaura darbs aizstāvēts

Pārbaudījuma komisijas 20__ .gada _____ sēdē, protokola Nr. _____

vērtējums _____
(vērtējums) (vērtējums vārdiem)

Valsts pārbaudījuma

komisijas priekšsēdētājs _____
(akadēmiskais amats, zinātniskais grāds, vārds, uzvārds)

_____
(paraksts)